

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narodno in inšerats
sprejema upravljalstvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izjava v dan, izvemil
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 222.

V Ljubljani, v soboto, 27. septembra 1902.

Letnik XXX.

Kje je koren zla?

Povsod skoraj na severni in na severno-vzhodni meji slovenskega ozemlja opazujemo zadnja leta nekako depresijo slovenskorožne zavesti. Vzroki so različni, ali ne moremo se mnogo, ako navedemo za glavne vzroke sledeče:

Prvi vzrok je padec nekdanje avtonomistične večine v državni zbornici. Ko je mladočehška stranka porazila dr. Riegra z njegovo dejansko patrijotično stranko, so postali v državni zbornici nespravljivi Nemci velevažni, takorekoč odločujoči činitelj. Od koalicijskega ministristva in Badenija ter Thuna smo srečno prišli do birokratijskega nemškega ministristva, ki je več ali manj nemškega značaja.

In naša birokracija na Slovenskem je po svojih odločujočih višjih glavah skozi in skozi nemška, po mišljenju in večinoma tudi po rojstvu. Dokler se je ministristvo naslanjalo na avtonomistiško večino v drž. zbornici, bila je ta birokracija nekoliko zdržna; ko je ta večina padla, raslo je nasprotstvo birokracije zoper slovenski življenj od leta do leta. Za ilustracijo navajamo samo dva kričeča slučaja iz zadnje dobe: zavračanje slov. učiteljskih pripravnikov v Celovcu iz bistveno ničevih razlogov in imenovanje sodnih uradnikov v okrožju graškega nad-sodišča.

Drugi vzrok narodne depresije je velika delavnost našega nemškega nasprotnika. Nemški »furor« je narasel mogočno zadnja leta. Državna avtoriteta se je žrtvovala nemški pohlepnosti. Nemška zavest in nestrpnost se je dvignila do prej nepoznanega viška. Ali to bi še ne bilo najhuje, ako bi Nemci za svoje dalekosežne in hegemonijske cilje delali samo z besedami ali kričanjem. Toda Nemci delajo in žrtvujejo silno mnogo za svoje germanizatorske tendence. In zdi se nam, da hočejo najprej zavojevati uprav naše slovenske kraje, da bo uresničena v pesmi izražena misel o Nemčiji »vom Belt bis zur Adria«.

»Schulverein«, ne avstrijski temveč

nemški iz »rajha«, razmeta težke marke po Koroški in Štajerski, »Südmärka« opravlja gospodarsko in kulturno delo za sporadično zasajene Nemce med Slovenci. Poleg tega pa vzgaja iz slovenskega ljudstva nemške janičare.

Z nemškonarodnega stališča imajo nemški šovinisti prav, ali prav ni, da večkrat mi Slovenci s prekrižanimi rokama gledamo to nemško delo in tarnamo, češ kaj bo, kaj bo?!

Res nam je birokracija nasprotna in nasprotnik deluje z velikimi sredstvi in črpa svojo silo iz velikega 60 milijonov broječega nemškega naroda. Ali nismo izgubljeni, dokler je zemlja, ta »magna charta« naše narodne samostojnosti, v slovenski lasti. In slovenski rodoljub bo branil slovensko mejo z vspehom, ako si zna pridobiti zaupanje v sodelovanje posestnika zemlje ob narodni meji.

Ali Slovenci so postali malodušni, in to je veliko zlo. Javkajo po listih, da bi pa s srčnostjo stopili v boj, za to pa se večkrat strašijo bojovníki na vročih tleh na Koroškem in vzlasti na Štajerskem prevelikih zaprek. In to je zlo, to je simptom narodne bolezni, katere kali, katere koren je v srcu Slovenije, na Kranjskem. Ne Štajerjev in ne Korošcev ne obsojamo zaglavne krivce na našem narodnem nazadovanju. Ne! Koren zla je v politiki gospodujočih strank na Kranjskem.

Osem let nekako se delita v avtonomni vladi kranjske dežele nemškoliberalna in slovenskoliberalna stranka. V ogromni manjšini sta ti dve stranki v deželi, ali po obstoječem volivnem redu imati v deželni zbornici večino.

Avtonomni birokratični aparat je v njih rokah, ki ga hočeta v svojo korist tako daleč izrabljati, da je prvak slovenskih liberalcev povedal tajno misel svoje stranke: »Liberalcem groš, klerikalcem knof!«

Na čelu vladnega birokratijskega stroja pa je Štajercem okolu Ljutomera dobro znana ekselencia g. baron Hein.

In baronu Heinu je ta nemško-slovenska koalicija zelo zelo pri srcu. Saj ta koalicija tako izbornu skrbi, da se razdvaja slovenski narod. Znano pa je bilo že starim Rimljanom geslo: Divide et impera. Razdvoji in gospodar boš!

Zato pa ne moremo zadošiti z veseljem pozdravljati sedanega energičnega boja, ki ga vodi katoliško-narodna stranka s pogumom in čistostjo proti vladajočemu sistemu na Kranjskem.

In bil je že zadnji čas, kajti škoda, ki jo trpi ves slovenski narod vsled te famozne zveze posredno in neposredno, je velika.

V kakšnih razmerah živimo na Kranjskem, o tem samo dva vzgleda!

Kako za Slovence koristno delovanje razvija na Štajerskem c. kr. šolski nadzornik Linhart, je znano. In ta mož se je že na Kranjskem odlikoval bil po izrednem nemško-nacionalnem delu. Kako je postal provizorni direktor pripravnice v Ljubljani in deželni šolski nadzornik na slovenskem Štajerskem, nam je v podrobnostih znano. Znano nam je tudi, kako je tedaj slovensko časopisje nasprotovalo imenovanju profesorja Linhartu vodjem ljubljanskega učiteljskega. Pa živeli smo že tedaj v znamenju slovensko-nemške koalicije in zato ni nič čudno, ako je neki mogočen gospod profesorju Linhartu rekel tedaj: »Beziehen Sie nur ruhig die Wohnung des Direktors, die Zeitungen können schreiben wie viel sie wollen.« Ko pa je nemški nestrpnosti moral dr. Jaritz s slovenskega Štajerja umakniti se na Moravsko, tedaj pa je mogočni gospod mogel z veseljem srcem zopet narediti uslugo profesorju Linhartu in spodnještajerskim nemškutarskim meščanom. Ko bi ne živeli v znamenju famozne koalicije Schwegel-Tavčar, kdo ve, bi-li bil prof. Linhart v jednom letu dvakrat avanziral?!

Drug slučaj. Profesor dr. Binder na tukajšnji realki je jasna glava, on je velik talent in velik nemški agitator. S tem ga prav nič ne ovajamo, saj njegovo delovanje je javno, znano nam in pa še bolj c. kr. deželni vladi. Profesor dr. Binder je najdelav-

nej nemški politik na Kranjskem. Med aka demskim nemškim dijaštvom je on duša njihovega delovanja. Pri nemških »turnarjih«, pri nemških pevcih, »Schulvereine«, »Südmärki«, vsepovsod so sledovi njegove delavne roke. Ne povemo nič novega, ako omenjamo, da je »Südmärkischer Sängerbund« njegova ideja in njegovo delo tudi nemška šola v Opatiji.

Kjer je kaka nemška slavnost v Primorju ali na Kranjskem, povsod vidimo dr. Binderja ali kot govornika ali drugače sodelavne.

Pa to še ni vse. Profesor dr. Binder je tudi odbornik političnega društva »deutscher Verein«. Na čelu temu društvu je mogočni baron in neaktivna ekselencia Schwegel in poleg še par c. kr. zopet najdelavnejši dr. Binder.

Da more ta gospod v skoraj do cela slovenski deželi uganjati tako ekstenzivno in intenzivno nemško propagando, razlagamo si le s tem, da slovensko nemška zveza ustvarja razmere, ki Nemcem dajejo vso prostost. Ako je slovenska zavest v deželi tako udušena, da z mirnostjo prenaša, kako nemški agitatorji zidajo nemške trdnjave v slovenski Kranjski, ali jim naj pade ekselencia baron Hein v roke in zadržuje delovanje nemške kolonije na Kranjskem, ko je on sam liberalen Nemec?!

Zopet in zopet naglašamo, da je koren našega narodnega zla v liberalni slovensko-nemški zvezi na Kranjskem. Osebnega boja bi nam nasprotna stranka ne bila pritirala nikdar do sedanje ostrine, ako bi ne hotela s svojim kričanjem prikriti velike narodne sramote, katero je prizadejala slovenskemu imenu po zvezi s stranko barona Schwegla in prof. dr. Binderja. Tako pa hoče s kričanjem na klerikalizem pozornost obračati od dejstva, da Slovence na Kranjskem vodi baron Schwegel in baron Hein. Dr. Tavčar sicer sedi spredaj na političnem vozu, ali v vozu sedita aktivna in neaktivna ekselencia in on mora voziti tako, kakor je prav tema dvema. Pravico ima le, da tleskne s svojim političnim bičem po hrbtu

LISTEK.

Druga slovenska umetniška razstava.

Z veseljem pozdravljamo vsak napredek domačega slikarstva in kiparstva. Saj se v napredovanju umetnosti kaže tudi napredovanje narodnega duha — vsaj v vrstah onega dela našega naroda, ki se zanima za umetnost. Zato smo tudi zdaj radi objavljali vse razglase, ki nam jih je pošiljalo »Slovensko umetniško društvo« za to razstavo. Pregledali smo si to razstavo in si usojamo v vsej skromnosti o njej izreči nekaj misli.

Dva satira — eden zunaj »Narodnega doma«, in eden v veži — vabita umetnosti željne Slovence v ta hram izobrazujoče muze. Že to kaže, da so si vodilni duhovi te razstave stavili kot namen prireditve, podati nekako apartno umetnost — ne v slogu klasicizma, kateri je dandanes večinoma zaničevan, ampak v slogu one umetnosti, ki išče svojih uspehov po stranskih efektihi. To je duh modernizma, onega nestalnega genija, kateri ne časti duha večne lepote, ki živi v visokih idejah, ampak se raduje ob manjših vzorih. Mi nikakor ne

moremo trditi, da je tu zastopana vsa novejša slovenska umetnost, ampak zastopani so tu oni talenti, ki stoje v ospredju profanane umetnosti ravno zdaj in ji dajejo svoj osebni pečat.

Glededej, ki jih razvija pred našimi očmi sedanja umetniška razstava, se ne da mnogo reči. Verske slike ni tu prav nobene. G. J a k o p i č je razstavil dve, ki kažeta nekaj metafizičnega mišljenja, namreč »Svetnika« (55) in »Izgubljeno dušo« (62). A oni svetnik — Bog mu grehe odpusti — bi bil k večjemu kak buddhistični fakir, in tista »Izgubljena duša« je neki stopač, ki skriva pred nami skrivnosti svojega obraza. Iskali smo kaj iz domače zgodovine. Vsi slovanski narodi vidijo vrhunec svojega svetnega slikarstva v svojih zgodovinskih slikah, katere vžigajo narodni ponos in iz prošlosti sevajo luč v bodočnost. Žal, da nič takega nismo opazili na razstavi. Edina kulturna zgodovinska ideja, ki nam seva iz te razstave, je v g. Ž m i t k a »Ostankih propale obrti«. Tu vidimo ruševine iz Kroke, ki nam naznanjajo, da je tam nekaj cvetela obrt, ki je dandanes propala v razvaline. Višja ideja je pa tudi v g. Z a j c a »Načrtu za vodnjak pred deželnim dvorcem«. Tu stoji visoka vila z veslom v roci, in okoli nje se zvijajo

štiri nage ženske podobe, a neprijetno nas je dirnila njih nagota, ki nam kaže neestetične zadnje dele njih života. Eno najboljih del je Bernekerjeva skupina »Beda« (134): Oče, mati in otrok, ki ginejo gladi. Drugo, kar smo videli, je bolj ali manj posvečeno le posnemanju prirode brez višjih misli.

Dve vrsti bi mi razločevali med temi umetniki gledé tehnične izvršitve.

Eno vrsto označujejo imena Ž m i t e k, Ž a b o t a, M i r t, K o b i l c a, K a s t l, Z a j c, M i s i n B e r n e k e r, ki se držé gesla, da mora umetnik slikati in upodabljati n a r a v n o prirodo. Zato se ji tudi z ljubeznijo bližajo ter jo s pridnostjo in natančnostjo posnemajo. Vsakdo bo z veseljem gledal Ž m i t k o v e slike. Semtertje se mu bodo zdele barve prežive, prenasichene, a na to zelo vpliva medli kolorit drugih slik. Vsekako je Ž m i t e k pri svojih majhnih proizvodih pokazal, da išče resnične narave, v katero vdihava krepki čut zdravega stremljenja. Njegova »Ruska plemkinja« (7), »Rdečelaska« (67) in razni prizori iz Kroke so krepke in žive slike. M i r t je razstavil jako značilen, K o b i l c a svoj lastni, nežno izdelani portret. Ž a b o t o v i vežji sliki »Pri klavirju« (53) in »Portretna skupina« (106) zaslužita vse priznanje, Elze p l. K a s t l terrakotske podobe v svoji silno nežni in

skrbni izdelavi ugajajo na prvi hip, in B e r n e k e r j e v i krepko izraženi portreti nosijo odločni znak umetniške roke. M i s o v i reliefi v svoji jasni in fini izvedbi kažejo natančnega šolnika in učitelja. L e v i č n i k o v a »Stara mamica« (130) je vse hvale vredna.

Druga skupina gleda prirodo skozi svoje subjektivistične oči in nazore. In ta je mnogoštevilnejše zastopana. Tu je pred vsemi J a k o p i č. Deževno jesensko vreme se mu preliva v vijoličaste barve. On ne dela mnogo prehodov, ampak trdo polaga barvo poleg barve. Njegova »Noč« (24) z mračno perspektivo v ozadju nas je posebno zadovoljila, česar pa ne moremo tako trditi o raznih solnčnih slikah, kakor je »Svinjak« (28) i. dr. Jakopič preveč išče ekstremnih barv, in slednjič ne pride do harmonije. G. S t e r n e n je razstavil več precej dobrih stvari, a on očitno nima časa, da bi svoje barve razdelil po platnu; semtertje nam malo preveč naloži, da drugod ven gleda golo platno. Nekatere risbe so po svoji nedovršenosti neocenljive, in sirova, estetično popolne obsodbe vredna številka 113 kaže po svoji vzporedbi o slabem ukusu razporejevalca. G r o h a r l j u b i bolj zračne, lahke tone. Njegovi dve sliki »Devina« sta nam jako ugajali. Eterično neskončnost

»klerikalce« ali pa po onem slovenskem sloju, katerega je v Črnomlju klasificiral za »poldloveka«.

Nadalje bi se vzlic strankarskemu nasprotstvu ne bila tako zanemarljiva vsesкупna narodna ideja, ako bi domači boj ne absorbiral najboljih moči.

Zato pa treba prej ko mogoče koren zla izriniti s tem, da se možje, ki so obsili ta Gesslerjev klobuk v deželo kranjsko, odpravijo z merodajnega mesta, da se jim vzame vpliv, ki jim niti po številu niti po zaslugah ne pristoja.

Z volivno reformo pride do veljave delavno in ustvarjajoče slovensko ljudstvo, in kdor se bo izkazal po delu za ljudstvo in za slovenstvo, tisti bo tudi veljal v politiki.

Slovenski narod pa se bo vsaj na Kranjskem otrešel hudega jarma in oživiljajoča sila bo šla iz središča na periferijo. Veselje bo spet živeti kot Slovenec in delati za slovensko ljudstvo.

Velik in hud boj nas še čaka, ker nasprotnik je nam dvojen. Pa ne strašimo se boja, ker naš boj velja emancipaciji slovenskega ljudstva in boljši, srečnejši bodočnosti njegovi.

Z geslom: »Ljudstvu pravico! Proč s koalicijo Tavčar Schwegel!« hočemo priti do zmage!

Treba pa tudi, da se obmejni Slovenci zavedajo važnosti tega boja. Šaj pri njih »Narodov« liberalizem nastopa ravno tako izdajsko, kakor na Kranjskem. Že pri sedanjih deželnozborskih volitvah morajo nastopiti jasno, da se jim zlo ne vgnezditi. Slovenski narod bodi eno telo. Od srca v ude in iz udov v srce se naj pretaka življenjska sila.

Pomoč proti pijančevanju.

G. dr. Ferdinand Rojic, zdravnik v Zaloščah pri Dornbergu, nam piše ob priliki antialkoholnega sestanka:

Način, ki bi pijančevanje silno skrčil in prodaje posestev zaradi pijančevanja omejil, ako naš državni zbor stori svojo dolžnost, bi bil ta-le:

Državni zbor naj sklene zakon:

1. Vsi dolgovi, izvirajoči iz prodaje opojnih pijač, od najmočnejše pa do najslabejše (pive) v hotelih, lokandah, krčmah, pivnicah, žganjarijah, kavarnah, sladničarijah itd. od najvišje pa do najnižje se ne smejo iztirjavati po zakoniti poti.

2. Zavrniti take in njim podobne tožbe so poklicani toliko dotični pivci, kolikor tudi njih žene, odrasli otroci, eventualno teh oskrbniki.

Ako se ta zakon sklene in vpelje, zapre se 1. pijancem pot v krčmo, žganjarijo itd., ako nimajo gotovega denarja v žepu, to je, na upanje se ne bodo več mogli vpijaniti. 2. Mnogim krčmarjem in prodajalcem žganja se zapre pot, da z napeljevanjem do pijančevanja grešé proti svojemu bližnjemu

na svojo korist. In 3., kar je tudi silno mnogo vredno, posestva ne bodo mogla iti več na boben zavoljo pijančevanja. — Jaz mislim, da bi ta način vsaj polovico pijančevanja zatrl in silno mnogo premoženj obvaroval in rodbinam ohranil, ako se ta zakon vpelje. To zadnje pa je naloga našega zakonodajstva.

Mladočehi in obstrukcija.

Brezobzirno obstrukcijo proti parlamentarni rešitvi avstro-ogrske nagodbe so sklenili predvčeranjim v Pragi zbrani člani mladočehskega izvršilnega odbora, če se dotlej ne popravi krivica, povzročena z odpravo Badenijevih jezikovnih naredeb. K razgovoru so se pod predsedstvom načelnika dr. Skarde sošli drž. in dež. poslanci: dr. Pacak, dr. Stranek, dr. Fort, Kastian, dr. Brzorad, dr. Dvořak, dr. Blažek, Spindler, König, Janda, Breznowsky, dr. Pantuček, dr. Placek, dr. Podlipny in Jaroš. Prisostvovali so razgovoru tudi izdajatelj »Nar. Listov« Gregor, ter odvetnika dr. Šauer in dr. Wejwar. Odsotnost so mej drugimi opravičili posl. Herold, Kramář, Gregor in Engel. Poročal je o splošnem političnem položaju posl. dr. Pacak. Na predlog posl. dr. Brzorada je zbor po skoro štiriurni razpravi skoro soglasno odobril svoječasno v »Nar. Listih« objavljeno ter od čeških klubov ter zaupnikov potrjeno izjavo, katere misli vsebuje zgoraj navedeni stavek. Pri tej priliki so razni govorniki podali tudi več dokazov o ljubezni vlade do češkega naroda, posebno pri nameščanju uradnikov. Prebralo se je pismo poslanca Spindlerja o razmerah v Istri ter sklenilo podpirati Jugoslovane pri njih narodnostnih zahtevah. Konečno so naročili posl. dr. Pantučku, naj zasleduje dr. Dykovo afero ter pozvali posl. Bielskega, naj ne odloži dež. zbornega mandata. — Zastopniki češkega naroda so torej s tem sklepom pripravljeni na bližnje dogovore z vlado, poslednja pa tudi ve, da ne dobi nagodbe, če ne ustreže češkim zahtevam.

Pri tej priliki je umestno omeniti nasveta glede izvedbe obstrukcije, ki ga podaja neki poslanec v praški »Politiki«. Ta mož pravi, naj se ločita češki zahtevi: češki notranji uradni jezik in pa vseučilišče v Brnu. Poslednja zahteva naj pride na dnevni red že pri proračunski razpravi, ki se vrši pred nagodbeno. Podpora v tem oziru je Čehom zagotovljena od strani vseh nemških strank, podpirali jih bodo pa tudi nemški konservativci. — Izvedba druge češke zahteve naj se pa skuša doseči potom stvarne podrobne razprave o nagodbi in carinskem tarifu. V nemškem državnem zboru so porabili samo za prvo branje carinskega tarifa nad sto dolgih sej. Taka razprava bi se pri nas vlekla lahko več let. Posamni češki poslanci bodo tu z vspehom porabili ves obilni nabrani material v narodno-gospodarskem oziru. In če se porabi samo to, kar so govorili in pisali proti Badenijevi in Thunovi nagodbi nemški liberalci, bo že zadostovalo,

da se zavleče razprava za več let. — To bi ne bila nikakor obstrukcija v navadnem pomenu besede, vendar bi pa vlada lahko spoznala, pri čem da je, in bi se tega orožja lahko posluževali tudi drugi krogi, ki niso zadovoljni z nagodbeno predlogo.

Srbski protestni shod in resnica.

Včeraj smo na tem mestu poročali o zadnjem srbskem shodu v Novem sadu, na katerem so zborovavci izražali svoje ogorčenje radi znanih dogodkov v Zagrebu. Danes nam je dodati temu poročilu še nekatere važne podrobnosti. Pred shodom je, kot poročajo madjarski viri, blagoslovil zborovavce srbski škof Sević, potem pa je pod predsedstvom odvetnika dr. Krasojevića podal obširno poročilo odvetnik Bukičević. Ta referent je najprej čutil potrebo, da je pogrel že davno ovrženo laž, češ da so zagrebške demonstracije provzročili — jezuitje. »Troglati hrvatski zmaj« sestoji po njegovem iz naslednjih delov: glava je hrvaški šovinizem, ki ne more videti Srba; drugi — jezuitje, ki preganjajo Srbe radi vere; tretji pa gospodarski egoizem Hrvatov, ker je vsa trgovina v srbskih rokah. — Kolikor besed, toliko neresnic, posebno gorostasna je pa druga. Kajpada je govornik moral napasti tudi biskupa Strossmayerja ter Vatikan, ki Srbov menda ne moreta videti živih. Po tem »dejanjskem« opisu vladajočih razmer je bila sprejeta resolucija navedene vsebine. — Sedaj pa pride še »Magyar Nemzet« in pravi mej drugim, da je hrvaška vlada v polnem obsegu storila svojo dolžnost ter je vedno delovala na pomirjenje obeh narodnosti. Zopet gola neresnica! Vlada je marveč vse opustila, s čimur bi bila izpočetka lahko preprečila nemire, ter poprej mirno gledala drzne in neosnovane žalitve hrvatskega naroda od srbske strani.

Protikongregacijska gonja v Franciji in Vatikan.

Francoske framasone silno jezi, da Vatikan napram vsem mnogoštevilnim krivicam, ki se dogajajo francoskim katolikom, še sedaj molči, ter ne izraža niti žalosti, niti nejevolje, še manj pa grozi. Tega trdovratnega molka si nikakor ne morejo tolmačiti, ker pač le predobro vedo, kako silno krvavi ravno sedaj srce svet. očetu. V tej svoji zadregi navajajo najrazličnejše vzroke, najbolj bedasti izmed vseh dosedanjih je pa naslednji. Znani »vsevedni« rimski dopisnik ministerialnega »Matina« namreč z vso resnostjo pripoveduje, da je temu molku vzrok dogovor papeža z Waldeck-Rousseau-om. Poslednji je namreč kaka dva meseca pred nastopom vlade prišel v Rim, in sicer je bilo to — kako natančno! — veliki četrtek 1. 1899, in bil ob 8. uri zvečer nenadno sprejet pri sv. očetu. Razgovor je trajal dve uri in potem je mož še tisto noč odpotoval v Pariz. Pri tej priliki se je seveda vse dogovorilo in potem šele je šel Waldeck-Rousseau na delo. Kardinal Rampolla mu je pozneje nekoč očitil, da se ne drži po-

vsem tedanjih dogovorov, sicer pa ni bilo iz Vatikana nobenega glasu. — Tako »Matinova« fantazija. Menda framasoni sami niso uverjeni, da bi kdo verjel njih budalostim, v katerih je neresnična vsaka beseda.

Ljudsko društvo za katoliške Nemce.

Vzorno društvo »Volksverein für das katholische Deutschland« je imelo nedavno svoj občni zbor. Iz poročila posnemamo nekaj poučnih podatkov. Koncem junija meseca je imel 209.000 udov. V zadnjem letu se je povzdignilo število članov za 27.000. To je velikanška organizacija. Društvo izdaje poljudne knjižice, v katerih brani katoliško vero proti podlim liberalnim napadom. Zaupnike ima postavljene po vsej Nemčiji. Socialne konference so poleg spisov glavno sredstvo, da se razširja katoliška misel. Društveniki gredo kot govorniki na javne shode, delujejo v delavskih, rokodelskih, trgovskih in splošno socialnih društvi po katoliških načelih. V gospodarskem oziru stoji društvo vseskozi na stališču stanovske organizacije. Socialna dopisovalnica je prošlo leto dala 2500 odgovorov na vprašanja udom. Javnih shodov je imelo društvo 1300. V enem letu je društvo razširilo šest in en četr milijona tiskovin. Vsega skupaj je doslej društvo izdalo in razširilo spisov v 35 milijonih izvodov, med temi 15 mil. tiskovin zastonj. Društvo je v zvezi s 350 katoliškimi listi, za katere izdaje »Socialno« in zdaj tudi »Apologetično korespondenco«, ki skrbita, da katoliški listi enotno postopajo v glavnih vprašanjih. Ljudskih pisarn ima zdaj društvo 30. Za prvo leto so nekatere dobile precejšnje podpore. 116 delavskih društev je to organizacijo gmočno podpiralo.

Predsedniki delavskih društev so dobivali list »Sociale Praxis«. Mladim nadarjenim društvenikom je društvo dajalo ustanove, da se v sociologiji dalje izobrazijo. Razen tega je skrbelo vodstvo društva tudi za prosopeh znanostnega gibanja, za ustanovitev ljudskih knjižnic, za dobrodelne družbe in zlasti za mladinska zavetišča.

Katoličani in mohamedani pa francoska vlada.

V dneh sedanjega kulturnega boja v Franciji je zanimiv naslednji dogodek v Algiru. Algirski mohamedani so se pred kratkim odpravljali na romanje v Meko. To prilikom je porabil ondotni francoski prefekt za ginljiv nagovor na odhajajoče romarje. Pozdravil jih je v ime francoske republike, naglašal liberalnost Francije napram vsem veroizpovedanjem ter jih spominjal na varno pot in olajšave, ki jim jih nudi republika. Dovolil jim je konečno, da smejo na ladiji poleg trikolore razviti tudi svojo zeleno zastavo. Mohamedane, s katerimi se snidejo v Meki, končuje prefekt, naj vprašajo, se li dobi kje dežela, kjer bi se bolj cenil in čuval islam, kot ravno v Franciji in pod njenim varstvom?

zraka in morja je hotel izraziti v finih prehodih, pri »Delu« (72) je pa modrina sprednjih podob v čudnem kontrastu z drugo kompozicijo, a pri »Sv. Jakobu« (141) je zašel v čudno beloto, ki dela kaj oster kontrast ž m i t k o v e m u »Zatišju« (101).

Jama je po naravi posnel prav dobro nekatere rastlinske predmete, recimo razne »Breze« in topole itd., a o nekaterih stvareh nam je naravnost neumljivo, kako jih je dal iz rok, recimo št. 8. ali »Ljubljano v snegu« (34), pri kateri Ljubljane nismo mogli zaznati, ali »Počitek« (44), ali »Pri ograji« (31).

Sploh smo mi navadni ljudje tega mnjenja, da se naj dovršene slike dajejo v razstavo, ne pa nedovršene skice. Mi kaj radi občudujemo barvne efekte, če se nam tudi samo semtertje z eno ali z dvema značilnima potezama označijo, a gospodje se naj potrudijo, da vsaj to po človeško naredé!

Omenili bi lahko še marsikaj, a bodi za danes dovolj! Mi želimo, da bi se marsikaj tega, kar smo videli na tej razstavi nepopolnega, dovršilo in da bi se slovenski umetniki povzdignili do i d e j. Nagi portreti, ki se nam kažejo večinoma od zadaj, nas ne navdušujejo preveč. Barvene študije po prirodi ob različnih svetlobah nosijo več ali manj vendarle značaj studij.

Mi pa si želimo velike, idealne, vzvišene, narodne, programne umetnosti slovenske. Dajte nam jo!

Dolžnosti in pravice katoliških škofov.

(Kakršne se vidijo skozi liberalne naočnike.)

Vender enkrat vprašajo tudi nas liberalce za naše mnjenje o dolžnostih in pravicah katoliških škofov. Ako sploh kdo, dokazali smo brez vsacega dvoma mi, da smo prav posebno usposobljeni, govoriti o takih stvareh.

Toda ne samo usposobljeni, marveč naravnost poklicani smo za rešitev tega vprašanja. Kdo pa je že toliko in tako temeljitih člankov pisal o dolžnostih škofov? Kdo podučuje škofole tolikrat, kakor mi? V vseh položajih življenja vemo natanko, kaj bi imel škof storiti in kako. Potem pa je naša pisava v verskih zadevah vedno jasna in določna, tako, da se nobeden škof ne more izgovarjati, češ, da ne pozna naših navodil, da se torej ne more ravnati po njih. Res je sicer, da včasih, kadar pišemo o verskih stvareh, na konci spisa pravimo, da to ni naše oficijelno mnjenje. Ali to jo samo v zadnjem stavku, ves ostali spis prav jasno

kaže in razodeva, kaj pravzaprav hočemo; tisti stavek je le za nekatere, katerim jasnost ni prav všeč, in kateri so le zato pri nas, ker se hočejo šteti k »inteligenci«, da se z njim malo potolažijo. Tudi taki ljudje so na svetu, kaj hočemo. Toda take stavke zapisujemo samo na konce tistih spisov, kateri se tikajo verskih načel. Kadar predpisujemo škofom, kaj naj delajo, takrat še nismo nikoli zapisali takega stavka, takrat smo čisto oficijelni.

Zatorej mislimo, da smo mi in sicer v prvi vrsti mi in samo mi poklicani, predpisovati škofom, kako imajo ravnati. Žalostno je samo to, da nam je sploh še treba v tem oziru govoriti in pisati, ko vender izmed nas liberalcev že prav vsak šolarček, ako je kdaj poslušal očeta, kadar je ta bral naše liste, dobro ve, kako sodimo o škofih. Toda »klerikalci« s trdovratno hudobnostjo to naše mnjenje vedno in vedno pobijajo in zato moramo vedno in vedno zopet pisati in govoriti o tem predmetu. To pa lahko rečemo z mirno vestjo, da ima vsak liberalček, ki sedi v zakajeni krčmi pri vrčku piva, bolj pravilne nazore o škofih, kot vsi »klerikalci« skupaj.

Govorimo najprvo o dolžnostih škofov. Reči moramo uže naprej, da ima škofovski stan veliko dolžnosti in pa važnih.

Ena prvih dolžnosti škofa, da prva med njimi je, da takrat, kedar so v kaki deželi liberalci prav silno v stiski, in si ne vedo pomagati na nobeno stran, da takrat skliče precej konferenco strank in pri tej tako zmikasti »klerikalce«, da se takoj umaknejo in napravijo prostor liberalcem. To je vzvišena stran škofovega poklica, krasen je v tem oziru ta poklic, vsaj nas tudi vera uči, da moramo pomagati onim, kateri so v stiskah. Kedor sklicavanja takih konferenc ne smatra za prvo dolžnost škofa, ta ni kristijan.

Precej druga dolžnost škofova pa je, da pazi na golobe po mestu. To je važna dolžnost, kajti ako tega ne dela, potem je odgovoren, če kak golob omaže temu in onemu obleko. Mi v takih slučajih primemo škofa, in tako je le on sam odgovoren, ako trpi vsled takih napadov avtoriteta sploh. Naj pazi na golobe, naj jim izda poseben regulativ v tem oziru.

Tretja dolžnost, zelo važna dolžnost škofa je, da ne sme jesti. Mi smo zadnjič v največje začudenje vesoljnega liberalnega sveta prišli nato, da škof je. Potem naj se nikari ne čudi, da ga napadamo, ako se peča s tako posvetnim opravilom. Duhoven, in škof je duhoven, se nima pečati s posvetnimi opravki, on naj ostane v cerkvi in

Tako hinavsko že davno niso govorili francoski državniki! Mohamedovcem, ki so Francozom provzročali največ preglavic ravno v Algiru, Tunisu in Senegalu, se dobikajo, nasprotno pa v domovini napovedujejo najbrezobzirnejši boj katoličanom. To je »liberalnost« Francije! Kdo je še kedaj čul, da bi bila francoska vlada pozdravila romarje v Rim ali sveto deželo ter jim celo dovolila poleg trikolore razviti cerkveno zastavo? In vendar je Francija katoliška država!

Človekoljubje Amerikancev in židje.

Hvaležnost celega civiliziranega, to je židovskega sveta so si stekli Amerikanci z znanim korakom državnega tajnika Haya v prilog židom. Veliko sočutje, ki je goje napram »zadiranim« židom v Rumuniji državniški onstran luže, jim je narekovalo, kakor pravijo, edino le človekoljubje. Smiljo se jim v srca ubogi židje in hočejo jim olajšati njih bedo. Kajpada se pri tem vsakomur vriva vprašanje, so-li Amerikanci vedno tako usmiljenega srca, ali poznajo n. pr. tudi napram svojim podložnikom ono človekoljubje, na katero se sklicujejo ob tem najnovejšem koraku. Ko bi smeli evropski diplomatje pisati tako, kakor jim narekuje srce, napisali bi približno tak-le odgovor ameriškemu državnemu tajniku v Washingtonu: Ker se vedno ponašate s svojo humaniteto, bi vas najprej vprašali, kako si predstavljate človekoljubje na Filipinih in na Kubi? Tam pokažite najprej na svojih ljudeh, kaj je človekoljubje, in ne morite tisočev nedolžnih ljudi samo radi tega, ker se bore za ljubo svobodo. — Če ste pa ravno za naše žide toliko v skrbeh, vam ponudimo popolno brezplačno vso židovsko zalogo ter vam damo še ladije povrhu, toda garantirati morate, da jim vaši domači goljufi in krvososi ne vzemo veselja do toliko človekoljubne Amerike in jo popihajo takoj nazaj. — Sicer so pa bili, kakor rečeno, Amerikanci le poslušno orodje vsežidovske zveze.

Iz brzovjavk.

Državni zbor se snide, kakor se trdi v poučenih krogih, v drugi polovici oktobra. Dotlej upa vlada završiti nagodbena pogajanja in dogovore s češkimi in nemškimi strankarji. — Nagodbene konference so trajale včeraj zopet do 7. ure. Danes ob 10. uri se je razgovor nadaljeval, a sodi se, da delo tudi danes ne bo še dovršeno. — Za Saint Remy-jem Leroy-Ladurie. Nova blamaža francoskih framonov. Včeraj se je zagovarjal pred vojnim sodiščem v Nantesu major Leroy-Ladurie, ki istotako iz verskih razlogov ni bil poslušen povelju svojih predstojnikov, naj gre v boj proti ženskam in vlamlja v samostane. Ta mož je ob enem dal slovo vojaški službi.

naj moli. Ako se bode ravnal po tem pravilu, bo precej mir v deželi, ker v skrajno 14 dneh bi vsi duhovni lakote pomrli in mi bi nikogar več napadati ne mogli. Naši nauki vodijo vedno le k miru in spravi.

Četrta, sila važna dolžnost katoliškega škofa je, da mora v prvi vrsti ubogati liberalne časnike. On mora vse storiti, kar mu ti veleajo, in vse opustiti, kar ti prepovedujejo. Druge zapovedi zanj sploh ni. Kar ukazuje cerkev, to izigine nasproti važnosti in veljavi ukazov liberalnih časnikov. Te ukaze in samo te treba ubogati, ako škof hoče, da ga bodo hvalili liberalni časniki, ako ne, naj potem samemu sebi pripiše, ako ga napadajo, on je potem kriv, ne pa časniki.

Tako bi lahko o dolžnostih, važnih in pomenljivih dolžnostih škofovih govoril še dolgo. Ali to zadostuj. Iz navedenega je itak dovolj jasno razvidna smer, v kateri se gibljejo naši liberalni predpisi škofom.

Sedaj pridejo na vrsto pravice škofov. Pravice? Kedo je pa še kdaj trdil, da ima škof kake pravice? Ali ste to že v katerem liberalnem časniku brali? No, kaj pa potlej hočete! Pač čudni ljudje to, pravice hočejo za škofe! Ali naj ima škof kar vse? Saj je dosti, da ima dolžnosti! Vesel naj bo, da mu sploh kaj dovolimo, če so to tudi samo dolžnosti. Dixi!

Framasoni so mu prerokovali več let trdnjave. Vojni sod je pa edino vzel na znanje njegov odstop in ga torej le formalno odslavil. — Hrvatski proračun bo v kratkem sestavljen in bo izkazal primanjkljaja okroglih 400.000 K, ker so dohodki, zlasti pri davkih, vsako leto manjši. — Badenska vlada proti moškim redovom. Nemški liberalni listi vedo poročati, da se je ministerstvo v zadnji seji izjavilo proti naseljevanju možkih redovnikov. Brčkone je ta sklep le želja liberal. klike. — Koliko potrebujejo Buri za polajšanje splošne bede v Južni Afriki? Neki list ve poročati, da potrebujejo Buri poleg 70 milijonov kron, ki so jih dovolili Angleži, še nad 700 milijonov kron. Toliko drobža jim seveda ne bodo preskrbeli burski prijatelji v Evropi in Ameriki, ker se v dejanju nikjer ne kaže do Burov toliko sočutja, kot v besedah.

Mi napredujemo!

Iz Zgor. Tuhinja.

V Zgornjem Tuhinju smo sezidali krasno novo šolsko poslopje, dvorazrednico, na lepem prostoru. Vsem je všeč. Stane okroglo 18 000 K, dolga je še 12.000 K. Daž. odbor je letos obljubil 500 K podpore, bomo morali še potrkati.

Dne 15. t. m. je bila nova šola slovesno blagoslovljena. Blagoslovil jo je gosp. dekan Lavrenčič ob asistenci sedmih duhovnikov. Po blagoslovu so imeli primerne nagovore na zbrano ljudstvo in šolarje domači župnik, ena šolarica, župan, predsednik krajnega šol. sveta in nadučitelj. S cesarsko pesnijo se je slavnost končala. Banket je bil na Lazih v Matjanovi gostilni. Udeležilo se ga je nad 30 oseb: duhovščina, sosedni učitelji, ud okr. šol. sveta. Mlakar iz Lukovice, zidarski mojster Gregorčec iz Mengša in drugi mojstri ter krajni šolski svet in nekateri udje obč. odbora z župancem. G. okr. glavar in sodnijski svetnik pl. Garzarolli sta pisмено opravičila svojo odsotnost. Govorilo se je in napijalo učeno in priprosto, resno in šaljivo.

Naj reče kdo kar hoče, Tuhinjeci napredujejo, napredek se pa še obeta. Te dni bodo začeli kopati premog (Glanzkohle II. vrste). Veščaki pravijo, da so tuhinjski hribi polni premoga. Obeta se skozi tuhinjsko dolino tudi železnica Polzela Kamnik. Pod planino smo Tuhinjeci, pa nismo zadnji.

Fara Zgornji Tuhinj šteje okroglo 1100 duš, pa ima: 1. kmetijsko društvo, 2. hranilnico in posojilnico, 3. kmetijsko podružnico z drevesnico, 4. Marijino družbo deklet, 5. mladencev, 6. žen, 7. mčž, 8. družbo treznosti. Če še ustanovimo izobraževalno društvo, potem bo celih 9 družb in društev. Ali smo hribovec nazadnjaki?

Pa ne mislite, da se hočemo bahati, povemo le, da bodo tisti vedeli, ki toliko o prosveti ljudstva govore in vpijejo o napredku, — pa se v resnici nič ne trudijo za pravi napredek ljudstva. Ves napredek jim je v tem, da se otrasejo »verig klerikalizma«, to je: katoliške cerkve. Tuhinjeci ne marajo takega napredka, priča so omenjene družbe in društva. Le naprej, naprej v ljubezni in gorečnosti za vero, dom, cesarja!

Glas z Goriškega.

Torej ljudski tabor dne 12. oktobra v Ljubljani je prepovedan. In Vi se temu čudite?! Ko sem bival letos na dopustu na Gorenjskem, sem marsikaj slišal o politiki, katere se drži vlada na Kranjskem, kakor ona tudi na Primorskem. Ta politika škoduje ne le obstanku naše narodnosti, ampak tudi vladni sami. Ker so kranjski liberali očitno zvezani z vlado in nemškimi veleposestniki proti ogromni večini naroda, je bilo pač lahko pričakovati te prepovedi od strani deželne vlade. Liberalci so postali brezdomovinci in so se zbal ljudskega tabora, kjer bi jih bila ogromna množina slovenskega naroda obsodila. Moskovski arhimandrit ob vsakem novem letu v pričo množine ruskega naroda v cerkvi na Kremu med drugim govori z hobečim glasom tako le:

»Kdor pozabi svojega rodü toliko, da pomaga tujcu, ki nam hoče uničiti domovino, kdor množi sramoto svoje krvi, kakor je storil I... M..., bodi izobčen.«

Kakor grom odmeva ta močni glas moskovskega arhimandrita po svetišču na Kremu ob vsakem novem letu, tako bi odmeval blizu enako močni glas katoliško-narodnih poslancev ter se razlegal nad glavami v ogromnem številu zbranega naroda 12. oktobra t. l. v Ljubljani, ki bi pritrjeval svojim poslancom, ki se bore za pravice ogromne večine slovenskega naroda proti umetni, s tujcem in vlado zvezani večini, kar je čividno protinaravno! In te narodove obsodbe so se zbal Vaši liberalni ko-

lovodje, zato so se zatekli k vladi, ki je začasno njim in sebi vstregla.

Čujte, kaj mi piše ravno te dni znanec z Dunaja, ki gleda večkrat za kulise, ki pa ni Slovenec, pač pa dober prijatelj Slovencev, kateri se mu smilijo, zlasti radi njih vedne zvestobe do Avstrije in vladarske hiše, da jih tlačijo celo od strani, od katere bi se tudi v interesu države ne smelo goditi. Med drugim stoji te besede: »Prestopajoč na naše politične razmere moram Vas obvestiti, da je odziv namestnika grofa G. Šta (recte Kosa, v koroških narečju »kues« ali g. Š.) odločeno dejstvo. Bode pa baron Hein, Simonelli ali Giovanelli njegovo dedščino nastopil, je za uboge Slovence v Primorju vse jedno — kajti oni gosp. dje, naj se zvejo kakorkoli, niso prijazni Slovincem! Saj se trudi pri vsaki priliki... oblast, da se Primorje javno odsvita v najlepših laških barvah — poleg tega pa še Judeži in Egipti v taboru Slovencev!«

Dalje mi še piše tole bridko resnico: »Po odstopu mojega prijatelja grofa Alfreda Coronina (velikega prijatelja in dobrotnika goriških Slovencev, kakor je obče znano) iz političnega življenja (katero sta mu Tuma in Gabršček v občo škodo ogrenila!) so Slovenci goriške grofije postali hlapi tujcem! Da se pa nesreča spopolni, se jej je pridružila še delavnost enega Gabrščeka in enega Tuma itd. In tega nam toliko v dejanju prijaznega plemenitaja so nam liberalci goriški siloma uničili; ubili — bi rekla liberalizma polna »Soča«! Ni čuda, da je ta plemeniti mož, kateremu hranijo vsi pošteni goriški Slovenci hvaležen spomin za njegovo veliko požrtvovalnost, bolesto vskliknil ob toliki nevalečnosti »Sočin« pristašev: »Žalibog, da Slovincem ni pomagati!« Saj je rekel po pravici nekdo, da bi se morala vipavska železnica, katere proga se ima te dni odpreti, imenovati »Alfred-Coroninijeva železnica«, ker je on za njo največ storil! Bodi mu za vse plačnik pravični Bog! — Ne davno je prinesla dunajska »Reichswehr« nekatere zanimive članke proti nesramni gonji »irredente« v Primorju, oziroma Trstu. Kljub temu bo vse pri starem ostalo. Brž se je namreč oglasila ultra-nemška »Grazers-Tagespost«, ki je vse hibe primorske vlade postavila v najlepšo luč ter je početje »irredente« kot najnedolžnejšo stvar svetu predstavljala?! To je večna borba. Vender pa je rekel že Napoleon I.: »La garde ne se rend pas.« (Straža se ne umakne niti za korak!) To velja povsod, tudi Vam v središču, ne le nam na periferiji tlačenim Slovincem! Kakor je klical Napoleonova garda v bitvi pri Waterlou 18. junija 1815: »Mi umrjemo, a udamo se ne«, tako kliče tudi katoliško-narodna stranka po vsej Sloveniji vsem raznim neprijateljem svojim: »Mi ne bomo nikdar izdali najvišjih načel, po katerih edino more naš narod časno in večno srečen postati!« Mi nočemo slišati o židovskem liberalizmu, ki bi izkopal grob našemu ljubljensmu narodu v nravnem in gmotnem oziru itd. Zato žrtvujemo rajši tudi svoje življenje, ker ljubimo in hočemo časni in večni blagor svojemu narodu. —

Žaga in most v savinjski dolini.

Marija Nazaret.

Mogočni strelji s tihega nazarskega hriba so naznanjali v saboto dopoldne daljni okolici, da se godi v našem, sicer mirnem kraju, nekaj nenavadnega. Ta dan je bilo blagoslovljenje okrajnega mostu čez Savinjo pri Vrbovcu ter knezoškofijske žage. Ta dan je bil namreč most kolavdiran ter izročen javnemu prometu, pa tudi žaga nekako oficijelno otvorena. Blagoslovil je obe stavbi preč. gosp. ljubljanski kanonik Ivan Sušnik. Najprej je prečastiti gospod v samostanski cerkvi služil sv. mašo. Udeležili so se je tako vladni organi, kakor tudi knezoškofijski uradniki. Po končanem cerkvenem opravilu šli so omenjeni gospodje, katerim se je pridružilo veliko povabljenih gostov ter mnogo navadnega ljudstva, na lice mesta. Tu je škofov odposlanec ob asistenci oo. frančiškanov blagoslovil most ter sv. razpelo, ki je mostu v ne majhno krasoto. Po opravljeni funkciji je načelnik okrajnega zastopa g. Fr. Šarp izročil most in cesto javni uporabi. Zeleti je, da bi nam spretno pero kakega veččaka natančneje opisalo celo stavbo. Ne motimo se, ako trdimo, da zavzema žaga mej svojimi sovrstnicami v Avstriji eno prvih mest. — Tako je bil končan oficijelni del slovesnosti; privatni pa se je vršil v gostoljubni hiši g. Antona Turnška. Mej odličnimi gosti nam je posebno omenjati moziškega c. kr. nadkomisarja pl. Lehmann-a. Žal, da nas preblagorodni gospod zapusti; s svojo prijaznostjo in ljubeznivostjo si je postavil trdne spomenike v srcih vseh. Deželo je zastopal g. stavbeni svetnik Butta. Dalje smo zapazili g. Josipa Jegliča ter mnogo zaslužnih mož iz okolice, zlasti zastopnike občin. Vsem bo ostal dan v prijetnem spominu. Posebno vesel pa je bil za oskrbnika di Cento in

za g. veletržca Antona Turnška. Prvemu je bil današnji dan vsaj v majhno zadoščenje za mnoge neosnovane napade od raznih strani. To naj blagoga moža z najboljšimi nameni tudi nadalje bodri k neumornemu, res požrtvovalnemu trudu. Drugi pa se lahko ponosno ozira na končano delo, ki mu je povzročevalo veliko napora. Solidno delo hvali podvzetnika. — Sedaj torej stoji toliko zaželeni okrajni most, za katerega je podarila dežela izdatno svoto, za katerega je daroval ljubljanski presv. knez in škof ves les in tega ni malo. Naj most koristi okrajju, ki je zanj veliko žrtvoval, pa tudi občinam ter posameznim osebam, ki so zanj prispevale. Sklenemo pa s željo, ki gotovo prihaja iz vseh dobrih src: naj vrlo uspeva tudi žaga, ter se uresniči nad vse plemeniti nameni presv. kneza in škofa, kateremu je toliko pri srcu bodočnost slovenskega ljudstva!

Tedenski koledar.

Nedelja, 23. septembra, 18. pobinkošna, Vencelj, kralj; evangeli: Prilika o kraljevi ženitnini Mat. 23. — Ponedeljek, 29. septembra: Mihael, nadangelj. — Torek, 30. septembra: Jeronim sp. — Sreda, 1. oktobra: Remigij, škf. — Četrtek, 2. oktobra: Julijan muč. — Petek, 3. okt.: Kandid muč. — Sobota, 4. oktobra: Frančišek Seraf. — Solnce izide 1. okt. ob 6. uri 5 min., zaide pa ob 5. uri 35 min. — Lunin spremen: Mlaj 1. oktobra ob 6. uri 7 min. zvečer. — Dan se skrči v oktobru za 1 uro 35 min. — Muzica sacra v nedeljo, 28. septembra: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: S prvo ceno odlikovano mašo »Salve Regina«, zložil G. E. Stehle, graduale »Dolorosa« in sekvenco »Stabat Mater« zl. Anton Foerster, po ceteroriji »Ave Maria«, zl. Moric Brosig. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Mašo v F-dur zložil Fel. Uhl, graduale »Dolorosa et lacrimabilis« s sekvenco zl. Ant. Foerster, ceteroriji »Recordare Virgo« zl. J. B. Tresch.

Dnevne novice.

V Ljubljani 27. septembra.

Prevzvišeni gospod Jožef Teodorowicz, nadškoof lvovski armenskega obreda, je včeraj obiskal Ljubljano, ko se je vračal v domovino iz Opatije, kjer je bival nekaj tednov na odmoru. Predpoldne je počastil s svojim obiskom, kakor smo že včeraj omenili, naprave »Katoliškega tiskovnega društva«. Po obedu pa si je v spremstvu gospoda stolnega prošta dr. Janeza Kulavica ogledal lepe dele Ljubljane, potem pa knezoškofijske zavode v Št. Vidu. Izrekel se je zelo pohvalno o tej veliki in krasni stavbi pa o njeni praktični in jasni razdelitvi. Obiskal je tudi knezoškofov grad Goričane. Na večer pa je slednjič še videl prostore »Ljudske posojilnice«. Prevzvišeni se jako zanima, da, navdušuje, za socialno delo med ljudstvom. V Ljubljani so mu bile zlasti vseh naprave »Katol. tiskovnega društva« in vključ vsemu nasprotovanju od izvestnih krogov lepo se razvijajoča verska gospodarska in politična narodna organizacija, delo katoliške narodne stranke. Obljubil je, da hoče natanko proučiti slovenske razmere, zlasti socialno gibanje med Slovenci. Vesel je bil lepih vtisov, ki jih je dobil med Slovenci, rekoč, da jih hoče vporabiti za delo med Poljaki. Po noči se je z brzovlakom odpeljal na Dunaj.

Važen shod priredi jutri ob pol 10. uri dopoldne »Katoliško delavsko društvo« v veliki dvorani tukajšnjega »Katoliškega Doma«. Na dnevnem redu je poročilo državnega poslanca dr. Žitnika o krivicah, ki se gode tržaškim Slovincem. Na shodu bo delavstvo zavzelo tudi stališče o prepovedi deželne vlade, da se 12. oktobra ne sme vršiti v Ljubljani ljudski tabor za splošno volivno pravico. Opozorjamo somišljenike, da se shoda udeležijo v obilnem številu.

»Slovenski Narod« na agitaciji.

»Slov. Narod« se je začel bati, da bi se krog njegovih čitateljev omejil, ako ostane na svojem dosedanem stališču. Zato priganja svoje somišljenike, naj ga bolj širijo mej ljudi. Opozorjajo svoje somišljenike, naj nasproti temu nastopijo s tem, da pridobivajo novih naročnikov »Slovenca«. Pozivljamo na resno delo v ta namen z besedami prosto posnetimi po »Narodu«: Glavno pa je, da se list razširi, da pride med ljudi, zato apelujemo na vse somišljenike, naj agitirajo za list, naj gledajo, da pride med ljudstvo, naj vplivajo zlasti, da

ga bodo imeli po vseh gostilnah, kamor zahajajo naši ljudje. Tako se bo najbolje paralizirala liberalna gonja in tako se najbolje pripravila tisti čas, ko bo slovenski narod vrgel liberalizem kakor crknjenega mačka na smetišče. Mi se ne udamo za nobeno ceno, nego pojdemo svojo pot naprej.

Osebnosti. Pravosodni minister je imenoval deželno sodnega svetnika v Ložu g. Aleks. Ravnikarja za predstojnika pri okr. sodišču v Litiji ter sodnega pristava v Ilir. Bistrici g. Josipa Pellegrinija okr. sodnikom za Lož. — Računsko komiteu pri graškem nadsodišču, gosp. Mat. Trobecu je podelil cesar naslov računskega svetnika. — Profesor na višji gimn. v Sarajevu Emil. Lilek pride na držav. gimn. v Zader, kjer bo poučeval hrvaščino. — Novoimenovani okr. glavar za Logatec gosp. Jan. Kremenšek nastopi svoje mesto prve dni oktobra. — Na izpraznjeno učno mesto na enorazrednici v Kolovratu je provizorično nameščena učit. kandidatka gđna Marija Levec.

Državni pravdnik ljubljanski. »Slov. Narod« je prinesel impertinenten članek, v katerem psuje gospoda župnika Brenceta iz Preske ter mu podtika, da je v pridigi »namigaval, da naj ljudje vzamejo poleno v roke in naj liberalce ubijejo«. Ker je znano, da v »Narodu« dopisujejo z dežele ponajveč propale barabe, si noben razsoden človek ni tega posebno k srcu vzel. Gosp. župnik Brenceta je poslal »Narodu« popravek, kajti bilo je vse zlagano. Gospod Brenceta je ravno nasprotno pridigal, da če ljudje vero izgube, podivjajo. Državni pravdnik ljubljanski pa smatra dopise v »Nar.« za tako važne, da daje proti gospodu Brencetu poizvedovati, da bi ga sodnijsko preganjal. Nove Goče! to hočejo ti gospodje! Mi pa vprašamo gospoda državnega pravdnika, kaj misli on takrat, kadar liberalni jakobinci najpogosteje hujkajo proti cerkveni avtoriteti? Kaj misli takrat, kadar se infamno napada religija? Tako daleč smo prišli na Kranjskem, da če je duhovnik po krivici napaden v listu, si ne le ne more iskati pravice pred sodiščem, ampak ga na podlagi tega preganjanja še državni pravdnik! Priporočamo gg. poslancem ta slučaj!

Knjige družbe sv. Mohorja za letošnje leto smo danes prejeli. Ker bomo o knjigah še obširneje govorili, omenimo danes le toliko, da šteje letos družba 80.046 članov, to je 3036 več, kakor lani. Vsak udobi po šest knjig, vsi skupaj torej 480.276. Upamo, da bodo tudi letošnje knjige zadovoljile drage Slovence doma in v tujini.

»Slavija« na lovu. Piše se nam: Kadar potovalci te zavarovalnice ne morejo pravilno pridobiti zavarovanja, prestopijo na pot nepravilnosti. Pri Polhovem gradu izdajal se je potovalec »Slavija« za pooblaščenca »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani in zavaroval poslopja. Zavarovanci so bili silno razburjeni, ko so se prepričali, da jih je prevaril potovalec, in da jih je zavaroval pri »Slaviji«. Ker zavarovalnica ni hotela te prevare popraviti, je sodnik na Vrhniki poučil to zavarovalnico, da ne nastopa pravilno, in ji naložil troške pravde. Tako »Slavija«! Pozor somišljeniki!

O smrti cistercijskega opata ž. g. Avg. Stöckli, ki je tudi na Kranjskem imel mnogo prijateljev in spoštovalcev, se nam še poroča: V nedeljo je imel še cerkveno slovesnost v svoji rojstni župniji, na kar je šel vizitirat samostan v Eschenbachu. V torek je čutil pri obedu neko bolečino v prsih, a odleglo mu je takoj; popoldne se je bolečina zopet ponovila, jako hudo mu je pa postalo ob 6. uri zvečer. Zdravnik je odredil, da mora v posteljo. Pri njem je čula strežnica. O polnoci jo je poklical in jo prosil, naj stopi po spovednika patra Karola. Četrta ena po noči je bil blagi mož že mrtev. Danes v soboto prepeljejo njegovo truplo v samostan Mehrerau, kjer bo jutri pogreb.

Pevski zbor »Glasbene Matice«. Novoorganizovani pevski zbor »Glasbene Matice« ima v svojem moškem oddelku prvo pevsko vajo v sredo, dne 1. oktobra ob 8. uri zvečer in ne še v ponedeljek, dne 29. septembra, kakor se je prvotno nameravalo. Pevske vaje bodo vsak ponedeljek v vsako sredo točno od 8. do 9. ure

zvečer. — Ženski oddelk pa ima prvi sestanek in pogovor v četrtek, dne 2. oktobra ob 6. uri zvečer v društveni dvorani.

Novomeški visokošolci prirede danes veselico s koncertom, igro ter plesom. Vršijo se ob 8. uri zvečer v prostorih Narodne šolnice.

Volitve v Tinjanu Lahi so začeli mešati po vseh naših občinah v Istri. Še celo v Kastav so se spravili, njim je povsod na čelu zloglasni dr. Kratč. Sedaj so se vrgli z vso silo na Tinjan, a opekli so si prste. Žalostno, ali naše razmere osvitljuje je dejstvo, da se v volitve v Trstu in Istri mešajo laški podaniki. Vzlasti v Trstu godi se v tem pogledu neverjetne stvari. Ne samo, da agitirajo laški podaniki za laške kandidate, ne samo, da jim izročajo laški magistrat glasovnice, ne samo, da vlada ne skrbi, da bi se ti ptujci ne mešali v naše notranje zadeve, ne samo, da tudi v resnici oddajajo svoje glasovnice, tekajo ti še na volišče z imeni mrtvih. In ob takih razmerah se mora boriti tržaški Slovenec. Kdaj bo takim razmeram konec?

Poroči se gospod Vincencij Eggenberger, lekarnar v Trzinu, z gđo. Antonijo Dev, hčerko deželno sodnega svetnika v pokoju. — Gospod Janez Bulovec, irgovec, se poroči z gđo. Antonijo Pinterič.

Umrli je v Ormožu v dobi 72. l. posestnik g. Mih. Kukovec, tast g. notarja dr. Fr. Geršaka v Ormožu.

Pokopali so v Litiji g. Antona Koprivnikarja, c. kr. davčnega vežbenika.

Novi društvi. V Preski pri Medvodah so te dni ustanovili »Katol. slov. izobražev. društvo« ter »Katol. del. društvo«. Pravila so že predložili vladi.

Na novomeški gimnaziji je v vseh osmih razredih 242 učencev. V prvi razred so jih od 54 priglasičencev sprejeli 44.

Krasna cerkvena vrata za župnijsko cerkev v Mekinjah je izdelal podobar g. Andrej Rovšek. Vrata so iz trpeznega hrastovega lesa ter so zgoraj in spodaj okrašena z okraski ter z angelskimi glavami; v sredi sta relief-podobi Jezusa in Brezmadežne Spočetje; kakor navadno, se je tudi v tem delu izkazal g. Rovšek mojstra, kateremu sme vsakdo zaupati. Kamnite podboje k vratom je okusno izdelal g. Ignacij Čamernik.

Poslanec Bartoli je tožil svojega bratranca, ker ga je leta oštel v listu »Sole«. Te dni se je imela vršiti pred tržaškimi porotniki razprava proti njemu in listu »Sole«, a Cember je zaprosil za drugo porotno sodišče, kar mu je bilo tudi ustrezno.

Štrajk v Mirnem pri Gorici. Pišejo nam: Odkar je bil zadnje praznike M. Šmarna tukaj znani agitator Kopač iz Trsta, so naši delavci v strojarnah vsi zmešani. Ti delavci so bili dozdaj res slabo plačani, dobivali so po 10 K na teden. Ali pomisliti je treba, da pa tudi niso nikakoršni izučeni strojarji, marveč le težaki. Da se je Kopač — pozneje je prišel hujskati tudi Linhart — lotil ravno teh težakov, je dokaj značilno, ker vedel je, da se teh preprostih ljudi najhitreje primejo njegovi surovi nauki. Stvar ima pa drugo ozadje in tega naši ljudje, ki so poprej mirno in zadovoljno živeli, ne razumejo. Mirenske strojarne za usnje, ki so vse v slovenskih rokah, že dolgo bodejo v oči abrahamoviče, katerim delajo ta slovenska podjetja s svojim poštenim blagom precejšno konkurenco. Goriški žid in »strojar« Döfles že dolgo nestrpno gleda ta slovenski napredek in ravno te dni, tako se pripoveduje, je ta »usnjar« posebno na nogah. Kdor pa še ne pozna socialističnih agitatorjev a la Kopač in Linhart, moral bi jih spoznati zdaj. Ali ni popolnoma jasno in očito, da delata ta dva agitatorja tlako raznim Döflesom, da bi oškodovala krščanske slovenske podjetnike. Kdaj bode pač padla mrena z oči našim delavcem, da zapode take agitatorje skozi duri. Pri krščanskih in slovenskih podjetnikih se jim še razumno dobro godi, ali kako bi bilo, ako bi se izpolnila želja abrahamovičev? Pri židovskih usnjarih bi jim zares tenka predla. — Tukaj je tudi kakih 300 čevljarjev, ki pošiljajo svoje izdelke po širokem svetu. Tudi teh čevljarjev bi se radi lotili socialistični agentje, kar pa se jim ne

more prav posrečiti, ker ljudem je vendar v prvi vrsti za kruh, katerega bi jim radi potegnili iz ust socialistični hujskadi. Pri nas je vsled teh štrajkov zdaj kar nekako »obsedno stanje«. Vse krčme morajo biti zaprte že ob 7. zvečer in ljudje se ne smejo zbirati v skupinah na cesti. Zandarmerija je pomnožena in delo v strojarnah deloma poživela — vse to na veselje zdražbarjev in njihovih zahrbtnikov. Spoznanje bode za štrajkujoče prišlo, da bi le ne bilo za marsikatero od njih prepozno, za kar se bo imel zahvaliti onim, ki pri vsem tem nič ne izgube.

Laške aspiracije. V Rimu so razvili istrsko zastavo. V to sestavljeni odbor je poslal laškemu kralju udanostno izjavo. Ta odbor je izdal tudi oklic, ki pa je bil tak, da je bil še celó laški policiji preveč všeč, tako, da ga je zaplenila. Na tem oklicu so bile tudi sledeče besede: »Lega Nazionale irredenta«. — K temu bi ne bilo treba dostaviti besede, a jo moramo. V Rim pošiljajo Istrani laškemu kralju udanostne izjave. In vendar čitamo v listih, da hoče avstrijska vlada Lahe še bolj podpirati. — »Lega Nazionale« odpira na slovenskih tleh laške šole. V Italiji nam pa pravijo, da je »Lega Nazionale« — irredentovska. Le naprej torej laške šole po slovenski zemlji! Saj tako menda zahtevajo »višji ozirli«

Sloga mej hrvaškima strankama. Iz Zagreba se poroča: Osrednji odbor lufizonirane hrvaške opozicije je včeraj imel sejo, v kateri je sklenil, da se bo združena stranka imenovala »Hrvatska stranka prava«.

Že zopet tržaški tehnični zavod. Že v jedni prejšnjih številkih smo poročali, kako pazijo v tem zavodu, da ne pridejo tajnosti naše vojne mornarice na dan. Dočim imajo zaprte pod ključem vse slike trgovskih ladij, leže one vojniških ladij na mizi, da jih lahko vsakdo pregleduje. Med uslužbenci je kot glavni inženir neki Jörgensen z Danskega. Ta je pooblaščen sprejemati na delo delavce. In če je kedo izmed prosilcev domačin, ga ne sprejme. Ko so izročili vojno ladijo »Karl VI.« c. in kr. mornarici v Pulju, trebalo je še izvršiti nekatera notranja dela. Nadzorovala sta to delo inženir Dermatini in Carlini, oba laška podanika. Ker je neki višji avstrijski častnik nekaj sumil, vprašal je ta dva, kaka rojaka sta, a ona sta mu trdila, da sta Avstrijca. Kakor hitro so spustili vojno ladijo »Habsburg« v morje, puščala je, tako, da so jo morali z vso naglico popravljati v Pulju. In dasi so jo popravljali, vendar ima ta ladija pogoške, ki so gotovo znani c. in kr. vojni mornarici.

Žid Venezian. I. podpredsednik v mestnem svetu žid Morpurgo je odstopil. Žid Venezian dela na to, da bi prišel on na to mesto. Že sedaj ima župana Sandrinelli-ja popolnoma v svoji oblasti. Sedaj morajo tržaški Slovenci gledati, kako si dajejo židje na magistratu iz roke v roko masne službe, — a bili so časi, ko so na tržaškem županovem stolu sedeli Slovenci. Se-li vrne ta stol Slovincem? Da, če nam ne bo nasprotovala c. kr. vlada — avstrijska.

Zimski vozni red na drž. žel., gorenjski, dolenski in kamniški, ostane s 1. oktobrom povsem nepremenjen, opusti se edino le vlak, ki je odhajal na Podnart ob 5:41 pop. ter prihajal s Podnarta v Ljubljano ob 8:38 zvečer.

Pohištvo rasbilo so minulo nedeljo gostilničarju Jos. Zupančiču v Višnjigori natrkani fantje iz Višnje gore in okolice. Škodo cenijo na 80 K.

Prometno ogibališče Kraubath na progi Amstetten-Pontafel, katero je bilo do zdaj urejeno samo za omejeni tovorni promet na posamezno, otvori se dne 1. oktobra 1902 za občni promet.

Nov slovenski obrtnik v Celju. V Celju se je v Gosposki ulici št. 17 ustanovil mesar Ivan Vrečko.

Za slovenske obrtnike. V večjem mestu slov. Štajerja naseli se lahko sedar in si osigura bodočnost. Le delavni, izkušeni in odločni možje s potrebnimi sredstvi za začetek, naj se oglasi pri »Slov. obrtnem in trgovskem društvu v Celju«, katero daje potrebna pojasnila. Druge slovenske liste prosimo, da to ponatisnejo.

Slovenska šola pri sv. Jakobu v Trstu je prenapolnjena. Nikjer ni več prostora. Posamezni razredi imajo po 100 otrok, na stotine otrok je pa moralo oditi. »Edinost« piše o tem: »Delavci so se začeli vznemati in zahtevajo slovenskih šol — a pestjo, ki se krči v jezi. Stališče slovenskih voditeljev v Trstu je postalo neznosno. Od ene strani krati vlada Slovincem najelementarnejše pravice — od druge strani pa stoji prebujeni in zavedni tržaški Slovenci, ki hočejo na vsak način prelomiti spone, s katerimi jih vjete drže protivniki našega napredka. Kam plovemo? Delavec pravi: »Meni se meša v glavi, ko premišlujem, kaj delajo z nami!« Oni, ki imajo moč v roki, pa nočejo nič čuti. Tako ne more iti več naprej. Sedaj je stopil boj v skrajno napeto stanje. Po sredi je kri slovenskih otrok«.

Diplomatska taktika. Vsakokrat, kadar se je majal bivšemu namestniku Rinaldiniju stol vsled njegovega prevelikega laškega čustvovanja, napadali so ga tržaški laški listi, da je mogel na podlagi teh napadov utrditi si svoje stališče. Laški irredentovski listi napadajo sedaj dvornega svetnika Bussicha, ravnatelja tržaške policije. Nekaterniki sklepajo radi tega, da se tudi Bussichu maje stol. Čudne razmere pač morajo biti na tem ravnateljstvu, če je res, kar poroča »Edinost«, da so redarji predložili spomenico, v kateri zahtevajo izboljšanje svojih gmotnih razmer. Saj vendar se ne bodo tudi varuhi javnega miru in reda poslužili najradikalnejšega sredstva — štrajka?

Laški podaniki. Pri plinu v Trstu delajo laški podaniki, tako so tudi nastavljeni v bolnišnici, pri javnih skladiščih je pa kar 50 laških podanikov iz Vidma v Italiji, nastavljenih kot nadzorniki. Kakor hitro se konča delo na polju, pokličejo ti nadzorniki kolikor le morejo svojih domačinov, a naši delavci ostanejo na cesti po zimi. Namene laškega magistrata podpirajo socialni demokratje. Laški tržaški magistrat vabi v Trst laške delavce iz laških narodnih ozirov, demokratje delajo to iz mednarodnih — a domači delavec mora ob takih razmerah — stradati in gledati, kako mu tujci kradejo kruh.

Sejmi po Slovenskem od 29. septembra do 4. oktobra. Na Kranjskem: 29. v Drnovem, na Dovjem, v Rovtahu, Skofji Loki, na Grosupljem, v Mirni peči, Mengšu, Novi vasi pri Rakeku in Završih; 30. v Metliki; 1. v Starem trgu. — Na slov. Stajerskem: 29. pri Sv. Barbari, pri Sv. Lovrencu pri Ptuj, v Mariboru, Čmureku, Sočanju, Veržetu, Vildonu in na Pištanju; 1. v Ptuj; 2. pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., Kostivnici, Sv. Mariji v Jarenini in Artičah. — Na Koroškem: 29. v Graifenbergu, Pusarnici, Redendolu, Rožku, St. Pavlu, St. Vidu, Šmihelu pri Pliberku in v Ukvah; 4. v Trbižu. — Na Primorskem: 29. v Cevdatu, na Bukovi in v Boveu; 2. v Hrpeljah in Gorici; 3. v Glemonu; 4. v Veroni, Baisunu in Kastvu.

Dobavni razpis. C. in kr. intendantca 3. kora naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da kupi vojna uprava večje množine žita, kakor: pšenice, rži in ovsu skladiščne kakovosti po trgovskem običaju. Za oddajo blaga so določena naslednja mesta: Gradec, Maribor, Celovec, Beljak, Ljubljana, Trst, Gorica in Pulj. Pismene, s kolekom za 1 K kolekovane ponudbe je vložiti pri c. in kr. intendantci 3. kora v Gradcu do najkasneje 2. oktobra 1902, do 1/10. ure dopoldne. Naznanilo, ki obsega natančnejše pogoje, roke za oddajo žita in množine, katere je dobaviti, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na upogled.

Ljubljanske novice.

Proti eksekutivnemu izterjevanju potresnih posojil je društvo tukajšnjih hišnih posestnikov sestavilo naslednjo petico: Visoka c. kr. dež. vlada! Zaostali obroki brezobrestnega državnega posojila iztirjavajo se v Ljubljani sedaj potom eksekutivne prodaje premoženja dotičnega dolžnika po c. kr. erarju. Dejstvo je, da je plačalo veliko dolžnikov, ki so bili v tem položaju, svoj dolg, istotako je pa tudi dejstvo, da tudi mnogi ne morejo denarja skupaj spraviti in se ne morejo ogniti tega zadnjega jim zažuganega koraka. Kaj pomeni tako strogo sredstvo za obrtnika, trgovca ali zasebnika, je lahko umeti, ker eksekutivna prodaja mu uzame njegovo blago, mu uzame sredstva za vzdrževanje njegove eksistence. Ker država gotovo ni navezana na te neizdatne svote, usojajo si podpisani tem potom predložiti visoki c. kr. dež. vladi udano prošnjo, visoko ista

blagovoli glede na težki položaj obrtniškega in trgovskega stanu opustiti sedaj to drakonično sredstvo in preklicati izdano eksekutivno prodajo, ter na ta način prizadetim strankam podaljšati plačilne roke, ali jim pa v slučaju, da se izkaže njih plačilna nesposobnost, saj deloma njih dolg odpisati. Podpisani ponavljajo še enkrat svojo udano prošnjo, zaupajoči na razsodnost visoke c. kr. dežel. vlade, da je eksekutivna prodaja skrajno sredstvo, varovati pravico države nasproti davkoplačevalcem. — Ta peticija leži v podpis vsem davkoplačevalcem v pisarni društva hišnih posestnikov na Dvornem trgu št. 1. danes, prihodnji ponedeljek in torek od 4. do 7. ure zvečer. Naj bi ljubljanski davkoplačevalci prišli to velevažno peticijo podpisati v velikem številu, kajti ako bo vlada nadaljevala s svojim izterjevanjem, tedaj utegne znaten del Ljubljane priti v tuje roke.

Zrelostni izpit je delalo na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani 25. in 26. sept. 24 kandidatov, in sicer 7 popolni izpit, 17 pa ponavljalni izpit iz enega predmeta. Aprobiranih je bilo 18, ostalih 6 pa za eno leto reprobiranih.

Nevarno obolel je profesor g. Simon Rutar. V nevarnosti je njegovo duševno stanje. Nahaja se v bolnici.

Javna predavanja „Slovenske krščanske socialne zveze“ se prično v torek 14. oktobra t. l. ob pol 8. uri zvečer. Na to se javna predavanja nadaljujejo redno vsak torek točno ob pol 8. uri zvečer.

Umrli je v Sp. Siški posestnik in pek g. Iv. Berzin v dobi 57 let. Pokopan je bil danes popoldne ob 5. uri.

Društvene godbe koncert bode jutri v nedeljo 28. t. m. pri Vosporniku pod vodstvom novega kapelnika. Radi tesnih prostorov igral bode samo oddelek 14 mož. Vstopnina za nečlane 30 h.

NeprostoVOLjni izlet pljančka. Včeraj popoldne se je znani pijanček J. na ograji Pred prulami guncal. Omahnil je čez ograjo in se trkljal po bregu proti Ljubljani. Malo je manjkalo in pijanček bi bil padel v vodo. Ohdržal se je bil za travo in je spet po bregu splezal naprej do ograje.

Dijaka prosjaka. Na Dunajski cesti je včeraj zvečer policaj aretiriral dva mlada gospodiča, ki sta že dlje časa po mestu nadlegovala ljudi s prosjačenjem. Gospodiča sta baje srbska dijaka.

Povožen trgovski pomočnik. Trgovski pomočnik Dragotin Rebek je danes okoli 1/2. ure popoldne zadel s kolesom v fjakarski voz Franceta Černeta in je padel ter bil povožen. Fjaker Fr. Černe je pridiral po cesti od pošte in je vozil poleg električnega voza tako, da se Rebek, ki se je pripeljal s kolesom nasproti, ni mogel nikamor izogniti. Fjakarski voz je šel čez bicikel in ga popolnoma pokvaril. Rebek ima rane na obrazu, na rokah in na nogah.

Arencija na kolodvoru. Pri prihodu poštnega vlaka je bil po noči na južnem kolodvoru aretirani mizarški pomočnik A. L. Ukraedel je v Trstu svojemu tovarišu M. Zgoncu nove čevlje in se odpeljal v Ljubljano. Zgonc je brzojavil za njim in ga dal aretirati.

Padec z drevesa. Vrtnar v botaničnem vrtu France Juvan je včeraj popoldne na Susteršičevem vrtu na Karolinski zemlji številka 2 tresel jabolka in padel z drevesa. Poškodoval se je na desni nogi.

Zgubljena denarnica. Na Starem trgu je zgubila neka delavka rujavo usnjato denarnico, v kateri je bilo okoli štiri krone drobiža.

Podiranje licealnega poslopja se hitro vrši. Streha je že skoro vsa podrt. Del poslopja na Vodnikovem trgu in proti šolskemu drevoredu je že do polovice podrt.

V novi porotni dvorani bo prostora na galeriji nad glavnim vhodom za 50 oseb.

Slovensko planinsko društvo priredi v ponedeljek dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Narodnega doma« prvi poučno-zabavni večer. Predaval bo gosp. ravnatelj Gustav Pirc o »kmetih in kmetiskem življenju na Danskem«. Odbor vabi uljudno člane in prijatelje k temu zabavnemu in interesantnemu predavanju.

14letni deček aretiran. Na južnem kolodvoru je bil včeraj zvečer prijet V. Velikonja 14 let star, doma pri sv. Luciji na Goriškem. Fant je imel pri sebi mnogo drobiža in je s tem obudil sum policije. Ko je bil že v pesteh stražnikovih, je povedal, da je v neki vasi na Tirolskem šel v cerkev in ker ni bilo nikogar v cerkvi, je s silo odprl nabiralnik in ukradel ves denar okoli 35 K. Fant se laže in je mogoče, da je tatvino izvršil kje na Kranjskem. Bil je menda že zaradi tatvine zaprt tudi v prisilni delavnici je že bil.

Petero veseljakov se je včeraj tako zabavalo, da se pozno v noč ni moglo ločiti. Gospodje izmej inteligence so se usedli v Wolfvih ulicah »po turški« na tlak in pili »šnops«. S svojim petjem so opozorili nase policajce, ki, kakor znano, sploh niso prijatelji petja. Tako si gospodje niso mogli dolgo časa privoščiti najnovejšega zdravilnega sredstva, da bi jim mrzli tlak potegnili al-

kohol iz života in bi tako v obliki, ki bi ne izzivala njihovih žen, se prikazali domov.

Prijeli so blazno Marijo Wacak iz Kamnagorice.

Pri franciškanski cerkvi ob novo regu lirani Miklošičevi cesti dobi pot za pešce železno ograjo na železni podstavki.

Podaljšana Bleiweisova cesta je dovršena in vozijo po tem delu ceste tudi že vozovi. Prihodnje leto, meseca marca, se ob obeh krajih ceste zasade lipe.

„Ljubljana“ pri vinski trgatvi. Pevsko društvo „Ljubljana“ opozarja slavno občinstvo na prvo vinsko trgatv dne 12. vinotoka v „Narodnem domu“, ki bo spojena z zabavnimi govori in običaji iz časa bogatih vinskih pridelkov na Slovenskem. Na tej trgatvi bode gotovo mnogo zabave. „Sokolaka“ dvorana se bode spremenila v vinsko gorico, trta in drevesa bodo nosila sad letošnjega pridelka. Med presledki „Ljublj. društvene“ in kmečke godbe, razlegale se bodo naše krasne nar. pesmi, proizvajane od zbora viničarjev in viničaric. Dekoracijski predmeti: vinski hrami, razna poslopja, ograje itd. bodo predstavljali pravcati dolenski vinograd. Zelo obširen in zanimiv vspeled priobdi se pozneje.

V Zvezdi okopavajo sedaj novonasajene kostanje, kar je gotovo umestno. Ali bi ne bilo kaj takega treba tudi pri lipah na Resljevi cesti, kjer imajo lipe sedaj tudi veliko nepotrebnih pogankov?

G. Rudolf Milic, bivši lastnik tiskarne, se nahaja sedaj v Novem Jorku. Včeraj je brzojavil svoji materi.

Kotiček za liberalce.

Liberalne laži. Liberalci se sedaj lažejo kot oiganje. »Narod« je te dni priobčil notico, da je mežnar v Kosezah pri Ljubljani svojega umrlega očeta v drvarnici položil na mrtvaški cder. Iz Kosez se nam piše, da se je »Narod« zopet debelo zlagal. Oče mežnarjev je bil še na dan smrti prenešen v mrtvašnico na Št. Vidako pokopališče.

Malovrh odstavlja deželnega glavarja. V »Novicah« se je Malovrh tako le razrepnčil: »Pa še nekaj proti katoliški obstrukciji. Kakor čujemo od jako dobro poučene strani, zna ta obstrukcija katoliško stranko spraviti ob deželnega glavarja. V vladnih krogih na Dunaju so začeli postavljati nejevoljni, da deželni glavar Oton pl. Detela ne stori ničesar, da naredi konec obstrukciji; da se sicer z besedami izreka proti obstrukciji, da je pa še vedno član kluba, ki dela obstrukcijo. Rečeni vladni krogi na Dunaju so mnenja, da deželni glavar ne more biti član kluba, ki dela obstrukcijo in da pride hitro do odločitve: ali bo deželni glavar porabil svoj vpliv na svojo stranko, da jo odvrne od obstrukcije, ali pa bo moral izbirati mej članstvom pri katoliškem klubu in mej deželnim glavarstvom«. Kje je neki Malovrh to pobral? Ali mu je morda dr. Tavčar pravil svoje sanje? Kadar bo vlada prišla, do tega, da bo poslušala glede dež. glavarstva Malovrhove svete, takrat bo pa doživela v dež. zboru nekaj, proti čemer je bila še zadnja obstrukcija samo igračka.

Cestitamo g. dr. Tavčarju! »Deutsche Wacht« v Celju imenuje Vaše glasilo »Slovenski Narod« »das einzige anständig geschriebene Blatt der Slovenen«. »Narod« je torej za Nemce dostojen list. Ko je še živel ranjki Jurdič, »Narod« ni dobil nikdar take pohvale. Menda je to zahvala za to, ker je »Narod« že prišel glede deželnozborskih volitev na Stajerskem sejati razpor in se postavljati na stran onih, katerim ni za skupno delovanje. Do kedaj bo slovenska »inteligence« še stala za listom, katerega hvali — »Deutsche Wacht«?

Razne stvari.

Najnovejšo od raznih strani.

Na izletu v gore umrl lakote. V gorski pokrajini Rax so našli mrtvega nekega Jakoba Gšela, ki je pred tednom dni napravil izlet na gore. Zgresil je pot in umrl na gori lakote. — Štrajk babilc. Babice na Dunaju so sklenile štrajkati, ako vlada ne nastavi stalno takso za njihovo delo. — Zena ustrelila moža na lovu. Iz Pariza se poroča, da je na lovu se sprožila puška gospe Roy. Strel je zadel njenega moža, ki se je mrtev zgrudil. — V dvoboju ustreljen. V Parizu sta se te dni radi nekega malenkostnega razpora dvojebojevala Poljaka tovariša Beikiewicz in Nieciengiewicz. Poslednji je Beikiewicz ustrelil v glavo in je bil takoj mrtev. — Budimpeštansko parlamentarno poslopje, ravnokar dograjeno, ima že velike nevarne razpoke. Skodo cenijo že sedaj na pol milijona kron. Beg žene. Od delavca Janeza Pusta v Budimpešti je pobegnila žena. Delavec je na to ustrelil svojega desetletnega sina in samega sebe. — Hôtel z diamantom razstrelil v zrak je v Washingtonu neki Franc Macay, ker mu hotel »pri zlatem orlu« ni hotel dati svoje hčere v zakon. 30 gostov je bilo zagnanih

iz postelj in ranjenih. Hotelir in njegova žena sta nevarno ranjena. Macay se je nato sam ustrelil. — Umrli je v Ašu tovarnar Jäger. — Vulkana Stromboli in Volcana sta pričela bljuvati. — Igralko zabodel. Na izprehodu v Kalugi je primadono Czimovo neki 18letni trgovec sin iz ljubosumnosti zabodel v srce. — Ciklon je povzročil nepopislno škodo v Cataniji in Modici. Mnogo oseb je našlo smrt pod razvalinami podrlih hiš. Sodi se, da bo zopet jela bljuvati Etna. — Z dietom ranil je nekdo znanega puritanca Kensita v Londonu, ko je ravno na nekem shodu strahovito zabavljal proti katoliški cerkvi. Rana je smrtno nevarna.

Tragedija v Bolonji. Vsi laški listi so polni o tej strašni tragediji. Grofa Bonmartinija so našli mrtvega na njegovem domu. Umril ga je z bodalom njegov svak odvnetnik Tullio Murri, ki je pobegnil, a se je sedaj sam izročil na laški meji v Tridentu avstrijski policiji. Murri trdi, da je umoril grofa, ker je grdo postopal z ženo, Murrijevo sestro, kateri je bil nezvest. V zaporu je tudi žena umorjenega grofa, ker jo dolže, da je v zvezi z umorom, v zaporu je dalje Murrijeva ljuba in zdravnik dr. Secchi, ki je imel z grofovo ženo grešno razmerje. Murri v zaporu prav mirno bere knjige. Murri bo obtožen roparskega umora, ker so mu dokazali, da je grofov denar in dragocenosti pograbil.

Kako se na nov način zdravi pijanstvo. Razni zdravniki so sedaj začeli zdraviti pijanstvo z ubrizgavanjem zmesi, v kateri je kri onih konj, katerih organizem je bil otrovan z alkoholom. Ljudje, katerim je bilo kaj takega ubrizgano, ne marajo baje več pijače, v kateri je alkohol. To najnovejšo sredstvo proti pijančevanju se imenuje »antietilinom«. To sredstvo se more uporabiti samo v onih slučajih, kadar niso poškodovani notranji organi.

Novo čudežno ozdravljenje v Lurdu. Hči Albijona v Londonu je imela raka. Sedaj je ozdravljena. Sama pripoveduje, da jo je čudno čustvo spreletelo, ko je začutila na sebi lursko vodo. »O Bog, usmili se me!« vsliknila je revica, ki je bila tik pred smrtjo. V hipu je bila zdrava kot riba in v veselim klicem: »Zdrava sem!« naznanjala je svojo srečo. Zdravniki se ne morejo načuditi in so izdali spridevalo, da nima več niti sledu raka.

Nekaj za protialkoholiste V državi Maine pijo prebivalci samo vodo. V celi deželi se ne dobi v javnosti čaše piva ali vina. Zasluga, da je svoje rojake pritiral do takega stališča zmernosti, je Samuela S. Pearsons, ki je nedavno umrl. Ta mož je z zvižajo ali pa silo izposloval, da so se zaprle vse gostilne, katere je na to pretvoril v restavracije nealkoholnih pijač. Zlobni ljudje pa trdijo, da ondodni stanovanjci vendarle pijo vino in whisky, toda — tajno mej štirimi domačimi stenami. V javnosti so pa navdušeni protialkoholisti.

Dr. Rudolf Horásky, pisatelj, sociolog in vodja krščansko-socialnih delavcev čeških, je praznoval 23. sept. svojo petdesetletnico.

Perzijski šah je seveda velik in močen gospod in si tudi lahko več privoščil, nego navaden človek. Tako si je v Parizu nakupil kar cele zaloge obleke. Šah namreč nima navade, da bi nosil oguljene hlače ali suknjo, ampak obleče vsak dan novo obleko, prejšnjo pa daruje istemu, kateremu hoče pokazati svoje posebno spoštovanje. Pravijo, da je šah na svojem zadnjem popotovanju po Evropi potrošil nad milijon frankov.

Košutova slavnost je mnogim Arpadovcem kar pamet zmešala, dasi je bil stari Košut slovaške krvi, kakor Andraž in mnogi drugi. V svoji vrtoglavosti so zahtevali, da morajo na večer slavnosti tudi vsi »švabici« razsvetliti okna. Tega pa večina častnikov po ogrskih mestih ni storila, zato so jim pobili okna. Honvedski divizionar v Segedinu general Valentić pa je magistratu poslal račun ter zahteval 450 kron odškodnine za pobita okna onih častnikov, ki nočejo proslavljati starega rogovileža. Sicer pa je dognano, da so tudi mnogi častniki razsvetlili okna.

Liberalci so povsod enaki. V Citolbihih na Češkem je za poštarja neki Kulík, kateri je, kakor tudi na Slovenskem nekateri, strašno izobražen in liberalen. To svojo izobrazbo je vcepil tudi svoji hčerki gospodičini, ko je liberalno seme v šolo hodilo. Otrok je bil strašno »modern«. Z dnem, ko je izstopila iz šole, ni hotela več župnika poznati. Nekoč gre brez pozdrava z visoko zavihanim nosom mimo župnika, in ta reče spremljevalcu: »Glejte, kakšni so zdaj ti mladi; dva dni je iz šole, pa že duhovna več ne pozna.« »Gospodična« strašno razžaljena, gre nad očeta. Ta se pridruži v župnišče, tam vpije, župnika udari s pestjo po obrazu in mu razbije očala. Na Češkem so pa sodniki, ki so tega mnenja, da se mora tudi liberalci obsoditi, če tako ravna, in so dali Kuliku 48 ur zapora.

Seveda — kdo drugi? Münchener Neueste Nachrichten — list, po celem Bavarskem znan po svoji liberalni lažnivosti,

je poročal o zagrebških izgrelih takole: »Menihi jezuitskega reda so dražili fanatične hrvaške tolpe, ne samo, da bi polili in razdevali srbske hiše, ampak da bi kar pomorili vse pravoslavne kot odpadnike od katoliške cerkve. Jezuiti so sklenili, da se v Zagrebu izvrši druga šentjernejska noč in da se morajo vsi pravoslavni pokončati. Nimamo niti najmanjšega vzroka, da bi dvomili nad resničnostjo tega našega poročila — saj nam pripoveduje o jezuitih.« — Tako liberalni list. Iz tega zgleda lahko vsakdo izprevidi, kako si liberalci izmišljujejo grozodejstva — jezuitov. Pri vsej zagrebški rabuki ni bilo zraven nobenega duhovnika, kamoli jezuita, ki se v javnost prav nič ne vtikajo. Liberalci pa seveda povsod vohajo jezuite. Iz tega pa si vsak lahko tudi posnema nauk, koliko je verjeti »Narodu«, kadar »poroča« o francoskih in španskih »klerikalcih«.

Protimažarske demonstracije utegnejo nastati danes v Clevelandu v Ameriki, ko se vendar odkrije ondi spomenik Košutu. V Clevelandu je poslala ogrska vlada tudi mažarsko zastavo, da bi vekšala slavnost odkritja. Slovanski listi v Clevelandu pozivajo k protidemonstraciji in pravijo, da Košutov spomenik ne bo ostal dolgo nedotaknjen in neosramočen.

„Kraljevske muhe“. Kralji so tudi ljudje, kaj čuda, da imajo tudi svoje ljudske muhe. Tako n. pr. goji angleški kralj posebno ljubezen do tehtanja. V vsakem njegovem dvorcu je avtomatična tehtnica, na kateri se mora vsak njegov gost tehtati, ko pride na dvor in ko odhaja. Tudi kraljica Aleksandra ima svoje muhe. Vsak novc, ki ima to veliko čast, da pride v njen žep, se mora svetiti kakor sonce na jasnem nebu. Portugalski kralj ne pije nikoli iz iste čaše. Da je le malo vina popil iz ene čaše, že mu mora sluga prinesiti drugo, ki jo takoj napolni s sladkim vincom. Ruski car spava samo na posebnih, ravno za njega narejenih posteljah iz fine in mehke tvarine.

Drago »kurje oko«. Nekega dne je bil pozvan znameniti kirurg Néaton v stanovanje neke bogataša. Kirurg se je požuril k bogatašu s svojimi »aparati«. Bogataš mu, prišedšemu v sobo, pomoli svojo nogo in reče: »Tu imam kurje oko, ki mi dela mnoge preglavice; jaz se popolnoma udam Vam in želim, da me rešite kurjega očesa«. Néaton je, ne da bi kaj rekel, prijel za nogo in odrezal kurje oko. Jedva je prišel na to domo, je napisal račun in ga poslal bolniku: »Za eno operacijo . . . 6000 frankov«. In bogataš je premišljal in premišljal, kako bi se izvil, da ne bi toliko plačal, a Néaton ni odnehal, rekoč, da kirurg ni »operater kurjih očes«. In tako je imel bogataš čast, plačati šest tisoč frankov.

Tatarske navade. Na Tatarskem t. j. v severnem Kitaju smatrajo česenj in čebulo za jako dišeče rastline. Zato se ženske tamkaj navadno takisto lepšajo, da si nadrgnejo roke in lice z ravnokar razsekljano svežo čebulo.

Rožmarinovo olje v Dalmaciji. Od davnine v Dalmaciji pridelujejo dišeče rožmarinovo olje. L. 1901 so ga pridelali 12.790 kg, od teh so ga prodali 1600 kg v Nemčijo, drugo v Trst. Največ ga pridelajo na otoku Hvaru.

Hrvatska gimnazija v Zadru. Za prvi razred hrvaške gimnazije v Zadru se je prijavilo 73 učencev. Pet jih je palo, ostalo torej 68. Za italijansko gimnazijo se je oglasilo 54 dijakov. »Dalmata« in njegovi pristaši menda sedaj sami uvidevajo, da hrvaška gimnazija v Zadru ni odveč.

Orleanski vojvoda na Angleškem. V onih dneh so javljali angleški listi, da je pot v Anglijo zopet prosta orleanskemu nadvojvodi in da je dospel tja iz Ogrske. Orleanski vojvoda ni bil na Angleškem od leta 1900, ko jo je moral zapustiti radi poznane častitke, ki jo je odposlal uredniku satiričnega lista »Le Rire«, ki je nosil po Angleški njeno kraljico v porogljivih karikaturah in sestavkih.

Petelin — zdravnik. Pred nedavnim časom, tako poroča dr. Boeus v »Mouvement Medical«, sem bil na dvorišču, ko je kokošja družina ravno obedovala. Neka kokoš je požrla preveliko drobtino kruha in skoraj bi bila vsled tega poginila. Ko je iz obupa trepetala s perutnicami, je prihitel petelin, utaknil svoj kljun v njeno grlo in privlekel iz njega drobtino, na kar se je odstranil, kakor bi se ne bilo prav nič zgodilo.

Na severnem potu. Neki telegram iz Sidney-a javlja, da je Peary prepričan, da je prišel na severni tečaj zemlje. Ekspedicija je prezimovala približno na 83. stopinji. Odprtega morja do severnega tečaja ni, ravno tako ne pretrganega ledu.

Dober pes je poginil nedavno v Londonu, ki je živel celo svoje življenje, da je lajšal gorje človeštva. Fim mu je bilo ime. Živel pa je na kolodvoru v Poddington-u in je nosil krog vratu »šparovček«, v kojega je nabiral milodare popotnikov za sirote in vdove železniških uslužbencev. Pravijo, da je nabral v 10 letih nič manj kot 16000 mark. Fim je bil znan po celem Londonu; kralj in kraljica sta mu vsikdar dala milo-

Feliks Toman

kamnoseški mojster v Ljubljani,
Reseljeva cesta št. 30

Največja zaloga izdelanih
nagrobnihih spomenikov

najbogatejša zbirka črnih 1103 9-2
piramid, obeliskov in nagrobnihih križev
od najlepšega švedskega granita in
labradorja.

Lastni izdelek Najnižja cena

Pripoznavo natančnejše izdelovanje
cerkvenih umetnih in monumentalnih
kamnoseških proizvodov.

Plošče za pohištvo od raznega marmorja.
Stavbena dela vsake vrste.

SEZONI

SEZONI

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev itd., vseh pri-
padajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na 1054 10-3

troceevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. — Ker
se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem
tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

MATTONIJEV
GIESSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

je
najboljša mizna in osvežu-
joča pijača, 17 38

katere je preskušena pri
kašlju, vratnih boleznih, želod-
čnem in mehurnem kataru.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u
v Ljubljani.

„Duhovni pastir“

se kupi, in sicer: 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11,
12, 13, 14 letnik. Cena, letnik
in naslov oddajatelja naj se naznani uprav-
ništvu „Slovenca“. 1102 3-3

Lepa jabolka

so naprodaj v Borovnici (Ljubljanska oko-
lica). — Več se pozve v župnišču
1116 3-2

Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov
Alozij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradan št. 9
priporočam slav. občinstvu in pred-
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpe-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 38 52-38

Lastni izdelek.

Ceniki franko in brezplačno.

J. SOKLIČ

v Ljubljani, Pod Trančo 1

priporočam prečistiti duhovščini in slavnemu
občinstvu v mestih in na deželi izbornu
svojo zalogo

cilindrov, mehkih in
trdih klobukov, turisti-
skih klobukov, čepic.

po raznovrstnosti blaga primerno nizkih cenah.

Tovarniška zaloga

Iodnatih klobukov

c. kr. dvornih založnikov A. J. Pichler
v Gradci. 273 12-9

Pozor! Pozor!
Trgovina slik, okviru, zrcal in robov za okvire

Josip Kaplan

Duga ulica 12 ZAGREB Duga ulica 12

Priporočam svoje bogato oskrbljeno skladišče vsakovrstnih svetih in
nabožnih slik kakor: zemeljskih pokrajin, historičnih in lovskih
dogodkov. Nadalje slike z glasbo, in zrcala v orehovih in zlatih okvirih po
najnižji ceni.

Po naročilu se izvršujejo solidno in okusno tudi celi križevi poti s
primernimi okviri točno po cerkvenem pravilu od 70 kron dalje.

Cenjene naročbe izvršujejo se točno in solidno.

Ilustrovani ceniki pošiljajo se na zahtevo vsakomu franko
in brezplačno. 1027 5-5

Hoteli, kavarne in gostilne, ki so naročene na „Slovenca“:

Belca pri Dovjem: Potočnik Fr., gostilna.
Begunje nad Cirknico: Bonač Anton,
Švigelj Anton, gostilni.

Bled: Gostilna Wester.

Boh. Bela: Mužan Valentin, Zupan Iv.
in Ropret Jera, gostilne.

Boh. Bistrica: Arh Franc in Mencin-
ger J., gostilni.

Borovnica: Fortuna Val. in Kobi
Anton, gostilni, Fran Švigelj, gostilna
(Breg). Lebez Ivan, gostilna.

Brezje, Gorenjsko: Finžgar Jos. in Ga-
brijelčič Ant., gostilni. Lavrenčič
Pav., gostilna „pri Rozmanu“.

Brod pod Sm. goro: Bitenc Jož., gostilna.

Celje: »Narodni dom« (Fr. Lajovic).

Cirknica, Notr.: Korčič Ivan in Meden
Miroslav, gostilni, Anton de Schiava,
restavrat.

Črnivec pri Radoljici: Kocijančič Fr.,
gostilna.

Črnomelj: Franc Jerman, gostilna.

Dolenja vas pri Ribnici: Mrher Ign.,
gostilna.

Dunaj: Café »Goldene Kugel« IV.
okraj, Café »Mozart«, III. okraj, in
»Arcaden-Café«, I., Universitätstrasse.
Carl Zobl's »Café Beethoven«, I,
Universitätstrasse 11.

Gorica: Kavarna Schwarz, Kavar-
na »Central«.

Gorje pri Bledu: Zrimc Janez, gostilna.

Grosuplje: Koča, Fran, gostilna.

Gor. Otok pri Moš. jah: Brinšek Jakob,
gostilna.

Horjul: Cepon Janez, gostilna.

Hrušica pri Jesenicah: Noč A., gostilna.

Idrija: Casino »Idrija«, Kavčič
Fran, kavarna, Kos Josip, gostilna.

Javornik: Noč Mihael, gostilna.

Jesenice, Gorenj.: Frjan Ivan, restav-
racija, Vilman Fran, Višnjak Karol,
Hrovat Marija, »pri mazarju«, gostilne.

Kamnik: Friedl Ivan, hotel, Vanossi
Jos., kavarna, Pet. Žerovnik pri »Sokolu«.

Kandija pri Nov. mestu: Jakše Jan. in
Zorc J., gostilni.

Kostanjevica: Zalokarjeva gostilna.

Kozarišče pri Staremtrgu: Pianecki
Jan, gostilna.

Kranj: Kavarni Jäger in Kreuz-
berger, Fran Sumi in Golob Mat.,
gostilni. Sajovic Fr. hotel »Nova
pošta«. Hotel »Stara pošta«.

Kropa: M. Jalen, gostilna.

Ljubljana: Kavarne: »Austria«,
»Europa«, »Valvasor«, »Casino«,
»Eggia«, Ivan Lekan, »Mercur«,
Jos. Kramar, Ant. Albert; hoteli:
»Prislonu«, »Lloyd«, Iv. Graj-
žar, južni kolodvor; pivarne:
Lorhek, Auer, Hafner; gostilne:
»Novi svet«, Marije Terezije cesta,
»Primlinskem kamnu«, Sv. Pe-
tra cesta, »Pri zvezdi«, Cesarja Jo-
žefa trg, »Pri roži«, Židovske ulice,
»Pri zlati ribi«, Špitalske ulice,
»Pri Stefanu«, Franciškanske ulice,
»Katoliški dom«, Turjaški trg,
»Rokodelski dom«, Komenskega
ulice, Delavsko konsumno dru-
štvo, Eliz. Jurkovič (»pri Kolovra-
tarju«) Pred škofijo, »Pri križu«,
Rimska cesta, Marija Barborič, Sv.
Petra nasip št. 5, Fr. Krvarič (»pri Fi-
govcu«), Dunajska cesta, Mar. Ahlin,

Karlovška cesta št. 28, August Zajc,
Rimska cesta št. 4, »Pri Kamen-
čanu«, Karlovška cesta št. 4, gostilna
Dachs, Florijanske ulice št. 33, M. Škof,
Rečne ulice št. 8, Ivana Susteršič,
Sv. Petra cesta št. 15, Ivan Cinkole,
Kopitarjeve ulice št. 4, gostilna »pri
Jurju«, Poljanska cesta, Lovro Češ-
novar (»pri starem Tišlerju«), Kolo-
dvorske ulice, gostilna Blumauer,
Kolodvorske ulice, Andrej Cerne, Hil-
šerjeve ulice št. 14, Jakob Zabuko-
vec, Breg, Josip Boštijančič (»pri
Pepetu«), Kolodvor. ulice, Ant. Kocmur,
Poljanska cesta št. 9, Jos. Dermastja
(»pri Kamnarju«), Vodmat, Zaloška cesta
št. 3, Terezija Omejc, Karlovška cesta
št. 32, Marija Stele (»pri bsem kon-
jičku«), Poljanska cesta št. 26, Rudolf
Tenente, Gradaške ulice št. 10, Ana
Cuzak, Poljanska cesta št. 48, »Na-
rodna kavarna«, »Pri avstrij-
skem carju«, Režika Kralj sv. Ja-
koba trg, Peršin Matija na Rožniku,
Kenda Ivan, Židovska steza 4, Vosper-
nig, Gospodske ulice, Frč Novak, re-
stavrat v »Svicariji«.

Medvode: Jerala Alojzij in Zweiner
Ivan, gostilni.

Milno pri Bledu: Doktorič Marija, gost.

Novomesto: Kavarna Danisch.

Ortenek: J. B. Kosler, restavracija.

Podnart: Pogačnik Marija, Javor Te-
rezija, gostilni.

Premškovo p. Kranju: Jak. Gorjanc in
Jakob Dolinar, gostilni.

Pulj (Pola): Cafe Miramare.

Radoljica: Hirschmann Ign., gostilna.

Rakek: Sebenikar Lovro, restavracija,
Ludovik Sebar, c. kr. poštar, Ivan Fatur,
gostilni.

Rateče, Gorenjsko: Ivan Petrič, gostilna.

Ribnica, Dol.: Lovšin Ivan, kavarna,
Podboj Jos. in Zadnik J., Fr. Pod-
boj, Andrej Podboj, And. Peterlin,
gostilne.

Sava pri Jesenicah: Arh Jan., gostilna.

Slov. gradec: Günther Avg., gostilna.

Smlednik: Oblak Primož, gostilna.

Sodražica: Drobnič Jurij, gostilna.

Stanežiče pri Ljubljani: Josip Teršan,
gostilna.

Stara Loka: Jelovčan Marija, gostilna.

Stožice pri Ljubljani: Pečnik Jan. (»pri
Urbančku«), gostilna.

Struge pri Dobropolju: Salokar K., gostil.

Sv. Jakob v Rožni dolini, Kor.: Mikula
Jakob, gostilna v »Nar. domu«.

Sv. Križ p. Litiji: Fr. Miklavčič, gostilna.

Škofja Loka: Hafner Leopold in Haf-
ner J., gostilni, Splichal Fr. kavarna.

Šturije pri Ajdovščini: Eivard Cigoj,
Štefan Selj in Ivan Štibilj, gostilne.

Toplice, Dol.: Oskrbništvo toplice.

Travnik, Dol.: Lavrič Jan., gostilna.

Trst: Cafe Commercio, Cafe Fabria.

Tržič: Lončar Mat., Ruech K., gostilni.

Velike Lašče: Matija Hočevan, gostilna
»pri pošti«.

Vipava: Lavrenčič J., gostilna. Hotel
»Adria«.

Visoko pri Kranju: Okorn Jan., gostilna.

Vrhnika: Dolenc Fr. Jurca Jos. in
Kočevan Franc, gostilne.

Žerovnica p. Cirknici: Marolt J., gost.

Žirovnica: Cop M., Svetina A., gostilni

Živila MAGGI

so najboljša.

Največje vrednosti za vsako družino.

Maggi za zabelo
daje juham, omaki, sočivju itd.
nenavaden, čvrst, prijeten okus.
Zadostuje malo kapelj.
Steklenica od 50 h višje.

Juhe v tabletih.
Tablet za 2 porčiji 15 h.
Maggi je juhe v tabletih omogočilo urno, samo s prilivanjem vode, napraviti krepko, lahko prebavljivo in zdravo juho.
19 različnih vrst.

Consommé- in Bouillon-škatlice.
1 Consommé-škatlica za 2 porčiji
na finejšo močno juho 20 h.
1 Bouillon-škatlica za 2 porčiji
močne mesne juhe 15 h.
Se takoj napravi z vrelo vodo brez drugega dodatka.
904 12

Jeden poskus bolj prepriča, kakor vsaka reklama.
Je dobiti v vseh prodajalnicah kolonijalnega blaga, delikates in dišav.

Podpisana ima v zalogi najraznovidnejše trpežno, krasno **blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte** itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirajo na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 691 52-18

Ana Hofbauer,
imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Vsakovrsne, pristno pozlačene

nagrobne križe

priporoča po jako nizkih cenah

Andrej Druškovič naslednik VALENTIN GOLOB
trgovina z železnino

1106 6-3 v Ljubljani, Mestni trg št. 10.

Ceniki na razpolaganje.

Naznanilo in priporočba.

Cenjenemu p. n. občinstvu, gg. pisateljem in založnikom, sl. občinskim uradom, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, gg. odvetnikom in notarjem, trgovcem in podjetnikom ter raznim uradom vljudno naznanjam, da sem otvoril čisto na novo z najmodernimi stroji, črkami in okraski oskrbljeno

tiskarno knjig in umetnin

v Ljubljani, Dunajska cesta 9 in da tu izvršujem vsako v tiskarsko stroko spadajoče delo.

Priporočam se za blagohotna naročila z zagotovitvijo točne, fine, solidne in cene postrežbe.

Dragotin Fribar.

Predtiskarija.

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — vse po zelo zmernih cenah.

Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih uvezujejo na vsakršno blago.

19 41

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Predtiskarija.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem preložil svojo

krojaško delavnico

v Gosposke ulice št. 4, poleg deželnega dvorca.

Ker izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela cenó in po najnovejšem kroju, priporočam se slavnemu občinstvu — izstotako tudi prečastiti duhovščini, za obilno naročbo.

2 odličnim spoštovanjem

Andrej Šavli, krojaški mojster.

Prečast duhovščini in sl. občinstvu priporočam uljudno svojo **kamnoseško obrt** ter opozarjam, da izvršujem naročila na **nagrobne spomenike**, ker delujem odsluž brez posredovalca, za

30% ceneje

kakor vsaka druga trdka. — V zalogi imam veliko število spomenikov iz črnega švedskega sianita v raznih oblikah po zelo nizki ceni.

Velespoštovanjem

Ignacij Čamernik,
kamnosek v Ljubljani, Komenskega ulice 26.

Za šolska darila

priporoča

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

naslednje povesti za mladino:
"Ljubite svoje sovražnike" — s podobami.
"Marljiva otroka" — s podobami.
"Maron, krščanski deček z Libanona" — s podobami.

Cena broširanemu eksemplaru 40 h, kar-tonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezih po raznih cenah.

priporoča

Razlaga velikega katekizma ali krščanski nauki za cerkev. Sestavlil Ant. Vetrnik, župnik na Dolu. Prvi zvezek: o veri in apostolski veroizpovedi. Broširano 2 K, s pošto 30 h več.

Drugi zvezek: poglavje o upanju in mo-litvi, pa poglavje o ljubezni in zapovedih. Broširano 2 K 50 h, s pošto 30 h več.

Tretji zvezek: o milosti in zakramentih. Broširano 2 K 70 h, s pošto 30 h več.

b5b 50-36

Trgovina z železnino „MERKUR“
PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenska, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-lezne trgovine spadajoče predmete.

* **Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.** *

* **Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.** *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Največji in najstarejši slovanski zavod za pridobivanje vode na Avstrijskem.

Ant. Kunz,
in kr. dvorni zalagatelj
v Hrančevu (Moravsko)
izdeluje

vodovode

za mesta, vasi, prista-ve, zavode, gradove, toplice, bolnišnice itd.

Ta trdka je izdelala kar more dokazati s pohvalnimi spricvali, vodovode že v 42 mestih, 510. občinah, na mnogih velikih posest-vih in industrijskih zavodih.

Samodelni vodotežni stroji. — Najizvrstnejše vodne se-salke za kakršnokoli da-ljavo. — Veterini motorji. — Samodelna korita za na-pajanje živali.

Na željo izdelamo vsakovrstne projekte in proračune po lastnih državno-potrjenih inženirjih

Ceniki zastoj in franko.
849 (28-20)

Modistinja

Glavni trg 7. J. Vanek Glavni trg 7.

Častitim damam vljudno naznanjam, da sem z jesenskimi in zimskimi klobuki popolnoma založena.

V bogati izbiri so krasni dunaj-ski modeli.

1095 3-2